

## ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Ὅσακις ἀναφύεται ἐν τῇ ἐγγύς Ἀνατολῇ ζη-  
τημά τι οἶον τὸ μακεδονικόν, ἢ στάσις τῆς Ἑλλά-  
δος ὑπενθυμίζει τὸν μῦθον τοῦ τέττιγος ὅστις  
ἐφωράθη οἰκτρῶς ἀπρονόητος χειμῶνος ἐνσκή-  
ψαντος. Πλέον ἢ ἀπαξ ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν  
“ἀφοῦ καθ' ὅλον τὸ θέρος ἐψαλλες τώρα χόρευε.”  
Ὅτιδήποτε καὶ ἂν φέρῃ ὁ χορὸς ὃν ἐκτελεῖ ἀκρι-  
βῶς νῦν δὲν θὰ τὸ καταλέξω εἰς τὴν πιστωτικὴν  
τῆς σελίδας διότι τὸ ἀπρονόητον μένει πάντοτε  
εἰς βῆρος τῆς. Ἐπὶ ἕρξε πάντοτε Ἐπιμηθεὺς καὶ  
οὐδέποτε Προμηθεὺς. \* Ἄν οἱ πολιτευόμενοι αὐτῆς  
ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ οἱ διπλωματικοὶ αὐτῶν  
πράκτορες ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, κατὰ τὸ διάστημα  
τῆς τελευταίας πεντηκονταετίας ὑπῆρέτου αὐτῆν  
εὐσυνειδήτως καὶ ἐν ἀφοσιώσει, ἢ λύσις ἐκάστου  
ἀναφυομένου ζητήματος θ' ἀπέληγε ταχέως καὶ  
ἀναποδράστως ὑπὲρ ἡμῶν. \* Ἄν ἐφιλοτιμούμεθα  
νὰ καταστήσωμεν τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον, πρό-  
τυπον εὐκοσμίας πολιτικῆς καὶ δικαιοσύνης κοι-  
νωνικῆς, ὡς ἦτο λίαν εὐκόλον διὰ τοῦ πλούτου ὃν  
ἐσπαταλήσαμεν εἰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς  
ψευδοπαρασκευάς, ἢ παγκόσμιος κοινὴ γνώμη θὰ  
ἐπέβαλλεν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς κυβερνήσεις λύσιν  
ἑλληνικὴν, δηλαδὴ λύσιν ὑπὲρ τοῦ δικαίου. Μία  
ὑγιὴς Ἑλλὰς εἶνε τὸ ἰνδαλμα πάντων τῶν φιλε-  
λευθέρων στοιχείων τῆς οἰκουμένης ἐφ' ὅσον ἢ  
λέξις Ἑλλὰς σημαίνει ἀνθρωπισμὸν, εἰρήνην,  
κοινωνικὴν δικαιοσύνην καὶ διεθνῆ ἁρμονίαν, ὄχι  
ἰμπεριαλισμούς, διεθνῆ μίση καὶ πολιτικὰς πα-  
νουργίας. Ἐξελέξαμεν τὴν δευτέραν ἐκδοχὴν καὶ  
ἀπεμπολήσαμεν τὴν συμμαχίαν τῆς κολοσιαίας  
κοινωνικῆς δυνάμεως ἣν ἐκπροσωπεῖ τὸ ἀνεπί-  
σημον φρόνημα τῶν λαῶν τῆς Γῆς—εἰς δ' ἀληθῶς  
ὀφείλομεν καὶ τὴν ὑπαρξίν μας. Περὶ τὴν Ἑλλά-  
δα ὡς περὶ ἀκατανίκητον μαγνήτην θὰ ἐφείλκοντο  
πεπρωμένως πᾶσαι αἱ ἑτεροδιοίκητοι Ἑλλάδες  
εἴποτε στοιχειώδης σύνεσις καὶ ἀφιλαυτία ἐνέπνεε  
τὴν δρᾶσιν τῶν ἀνδρῶν εἰς οὓς διεπίστευσε τὴν  
τύχην τῆς. Στοιχειώδης ὀξύνοια θὰ ἐπειθεν ὄλους  
ὅτι ἐν μόνον ἀπητεύτο ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως πλη-  
ρωθῶσι καὶ τὰ ἀκρότατα τῶν ἐθνικῶν ὀνείρων—  
κοινωνικὴ ὑγεία ἐν τῷ ἑλληνικῷ βασιλείῳ.  
Αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὀμιλοῦμεν περὶ ἑλληνικοῦ “βασι-  
λείου” καταμαρτυρεῖ τὸ σφαλερὸν τῆς ὁδοῦ ἣν ἐξ  
ἀρχῆς ἐτράπημεν καὶ τὴν ἀτονίαν τῶν ἰθαγενῶν  
ἡμῶν ἰκμάδων, διότι ἐπεδιώξαμεν τὴν σκιὰν ἀντὶ  
τῆς οὐσίας. Εἰς ξύλινος βασιλεὺς δὲν δημιουργεῖ  
κοινωνίαν, ἀλλὰ μία ὑγιὴς κοινωνία καθιστᾷ ὄλα  
τὰ μέλη τῆς ζωντανοῦς βασιλείς. Εἰς ὄλας τὰς

εὐκαιρίας ἃς παρέσχεον ἡμῖν ἢ ἀνασκάλευσις τῶν  
προβλημάτων τῆς Ἀνατολῆς ἡμεῖς ἐχάσαμεν,  
διότι βαυκαλιζόμενοι ὑπὸ τῆς ιδέας ὅτι ἐμελλε  
κάποτε νὰ ἐπιστῇ “ἢ κατάλληλος στιγμή” ἐνῶ  
κατάλληλος στιγμή ἦτο δι' ἡμᾶς πᾶσα στιγμή,  
οὐδεμιᾶς εὐκαιρίας ἠδυνήθημεν νὰ ἐπωφεληθῶμεν  
οὐσιαστικῶς. Ἐὰν δὲν ἀφῆρέθη ἀφ' ἡμῶν καὶ  
αὐτὸ τὸ ἐπιτευχθέν, διὰ τὴν τοιαύτην τύχην πρέ-  
πει νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην  
φυλὴν ἀφ' ἣς ὑποτίθεται ὅτι καταγόμεθα. Δὲν  
ἔσχομεν τὴν ἐμπνευσιν ἵνα διὰ ζήλου καὶ προση-  
τικότητος καταστήσωμεν τὴν ὑπόθεσιν τῆς  
καταγωγῆς ἀποδεδεγμένον θεώρημα. Τὸ προκεί-  
μενον ζήτημα θὰ λυθῇ βέβαια ὅπως καὶ τὰ  
προηγούμενα περίπου, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ μέλ-  
λοντα διὰ τὴν προσεχῆ δεκαετίαν ἢ εἰκοσαετίαν.  
\* Ἄν ἐν τῷ μεταξὺ μεταβληθῇ ῥιζικῶς ὁ ἡμέτερος  
τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι πιθανὸν νὰ ἀφεθῶσιν ὄλα  
ἡμῶν αἱ ἁμαρτίαι καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ ἢ ποθουμένη  
ἐνότης τοῦ γένους, ἄλλως οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦ ἢ  
ἐκβασίς τῶν μακεδονικῶν, ἢ ἀπόσβεσις αὐτοῦ  
ἔσται ἀφευκτος.

Τὸ Νέον Ἀστὺ σχολιάζον τὰς ἡμετέρας σκέ-  
ψεις περὶ τῆς ἀχρηστίας τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ  
ἐν Ἑλλάδι κρίνει ὅτι ἀποκλειομένου τοῦ κοινο-  
βουλευτισμοῦ δὲν ἀπομένει ἄλλη διέξοδος εἰμὴ ἢ  
ἀπόλυτος μοναρχία. Ἀλλὰ τὴν σήμερον ἀπό-  
λυτος μοναρχία εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ που τοῦ  
πεπολιτισμένου κόσμου. Ὅτε ἐν τῷ παρελθόντι  
ἢ ὑπαρξίς τῆς ἦτο δυνατὴ, ὁ κοινοβουλευτισμὸς  
προέκυψε καὶ εἶχε λόγον ὑπάρξεως ὅπως μετριάξῃ  
τοὺς ἐκ τῆς ἀπολύτου μοναρχίας κινδύνους. Τὸ  
Νέον Ἀστὺ λέγει: “ἔργον ἡμῶν εἶνε νὰ ἀνυ-  
ψώσωμεν τὸν κοινοβουλευτισμὸν εἰς τὸ ὕψος τῶν  
καθηκόντων του.” Ἀλλὰ δὲν ἔχει καθήκοντα εἰς  
ἃ νὰ ἀνυψωθῇ ὁ κοινοβουλευτισμὸς ἀφοῦ ἀπολυ-  
ταρχίας κίνδυνος πλέον δὲν ὑφίσταται· ἀπεναν-  
τίας αὐτὸς εἶνε τώρα ὁ μεστὸς κινδύνων καὶ πρέ-  
πει νὰ προκύνῃ δυνάμεις τις ἰκανὴ νὰ τοὺς ἐξουδε-  
τερόνῃ, καίτοι φρονῶ ὅτι ἢ δι' ἀχρηστίας καὶ  
λήθης κατάργησις του θὰ ἦτο ἢ ἀρίστη κατ'  
αὐτοῦ ἀντίπραξις. “Ὅ,τι οἱ ἀγαπῶντες τὴν πατρί-  
δα των θὰ προσεδόκων ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τῆς  
“ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας” δύνανται νὰ τὸ ἴδωσι  
πραγματοποιούμενον ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τοῦ ὀργανι-  
σμοῦ ἐκείνου τῆς δημαρχιακῆς ὁμοσπονδίας τοῦ  
κράτους εἰς ὃ ὀφείλει ὁ ἑλληνικὸς δημόσιος βίος  
πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐπιδείξῃ ἀριστον καὶ γενναῖον  
καὶ ὃν, χάρις εἰς τὴν προηγμένην ἐποχὴν ἐν ἣ

ζώμεν, θὰ ἠδύνατο νὰ χειρισθῆ μετὰ μείζονος ἀσφαλείας καὶ μετὰ ταχυτέρας ἐμφανίσεως καρπῶν ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς σπουδαιότητος.

Ἐν τῇ ἐλληνικῇ Βουλῇ βουλευτῆς τις ἀνεγνωσεν ἐσχάτως ἐπίσημον στατιστικὴν καθ' ἣν ἐν μὲν τῇ Ἀττικῇ ὑπάρχουσι χίλιοι φυγόδικοι καὶ δισχίλιοι φυγόποιοι, ἐν δὲ τῇ Μεσσηνίᾳ, τῇ Λακεδαίμονι, τῇ Ἀχαΐᾳ, τῇ Ἠλείᾳ καὶ τῇ Ὀλυμπίᾳ ἀνὰ χίλιοι φυγόδικοι καὶ ἀνὰ χίλιοι φυγόποιοι. Ἰποστηρίζεται δὲ ὅτι πάντες οὗτοι οἱ καταζητούμενοι ἐψήφισαν κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς. Ἰποθέτομεν ὅτι κατόπιον ἐπανέκαμψαν εἰς τὰ ὄρη των ἵνα ἐν καιρῷ τῷ δεόντι προσκληθῶσι καὶ αὐθις νὰ ἐξασκήσωσι τὸ κυριαρχικὸν αὐτῶν δικαίωμα, καὶ μάλιστα ἐκθέσωσι καὶ κάλπην. Δυνατὸν προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεῖα ν' ἀποτελεσθῆ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ φυγόδίκους καὶ φυγοποίνους.

Πρὸς λύσιν δυσχεροῦς τινος προβλήματος ἡ Ἴσχυς τῶν πραγμάτων εἶνε πάντοτε ἡ ἀξιοπιστοτέρα ἐνέργεια καὶ ὁσάκις ἀκούω τοὺς λάλους συζητητὰς τοῦ ἀγροτικοῦ προβλήματος τῆς Θεσσαλίας ἀνακουφίζομαι ἀτενίζων εἰς τὴν προϊούσαν Ἴσχυν τῶν πραγμάτων ἣτις βραδέως ἀλλὰ πιστῶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀληθῆ λύσιν. Καὶ ταχεῖα καὶ ἀσφαλῆς θὰ ἦτο ἡ λύσις ἐὰν εἴχομεν πάντες φῶς καὶ εἰλικρίνειαν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους τὸ φῶς καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῶν ὀλίγων νικᾷ. Ἀπὸ μακροτάτου χρόνου μέγα ἀγροτικὸν πρόβλημα κατέτρυχε τὴν Λομβαρδίαν εἶπερ τινα καὶ ἄλλην τῶν ἰταλικῶν χωρῶν. Ἀφ' ὅτου κατηργήθη ὁ φεουδαλισμὸς οἱ γεωργοὶ τῆς Ἰταλίας χαίρουσι μὲν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ ἡ οἰκονομικὴ ἀβεβαιότης καθιστᾷ τὴν θέσιν των χείρονα ἢ ἐὰν ἦσαν δουλοπάροικοι. Μία ἰδιοτροπία, μία ἐκδίκησις τοῦ ἐκμισθωτοῦ τῶν γαιῶν δύναται νὰ τοὺς καταστήσῃ ἀνεστίλους ἐν πάσῃ στιγμῇ. Τὸ συμβόλαιον των ἰσχύει ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ ἀνανεοῦται πάντοτε, ἀλλ' ὁ γαιοκτήμων δύναται, ἂν θέλῃ, νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ πρὸ ἐξαμηνίας ὅτι ἀρνεῖται νὰ τὸ ἀνανεώσῃ. Μεταξὺ τῶν γαιοκτημόνων καὶ τῶν χωρικῶν μεσολαβοῦσιν οἱ τυραννικώτατοι οὗτοι ἐκμισθωταί, συσσωρεύοντες συνήθως μέγαν πλοῦτον, κατοικοῦντες εἰς μέγαρα ἐν ταῖς μεγαλουπόλεσιν, ἐξησφαλισμένοι, δυνάμει συμφωνίας μὲ τὸν γαιοκτήμονα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐξ ἕως δώδεκα. Οἱ καλλιεργηταὶ ἀπ' ἐναντίας πάσχουσι δεινὰς στερήσεις καὶ διηνεκῶς διατελοῦσιν οἶονεὶ ὑπὸ τὸ δαμόκλειον ξίφος τοῦ ἐκμισθωτοῦ. Τὸ κακὸν πρότινος ἐκορυφώθη ἰδίως ἐν τοῖς κτήμασι τοῦ δουκὸς Λίττα, ἐνθα οἱ καλλιεργηταὶ ἀπαυδήσαντες ἔσχον τὴν ἔμπνευσιν νὰ συνασπισθῶσι καὶ ἀναγκάσωσι τὸν ἐκμισθωτὴν νὰ ἀπέλθῃ. Ὁ δούξ Λίττας φαίνεται ὅτι εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων πεφωτισμένων γαιοκτημόνων οἵτινες εὐτυχῶς ἀναφαίνονται σήμερον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Ἐτάχθη μετὰ τῶν

καλλιεργητῶν καὶ κατὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ τόσον ἐνθέρμως ὥστε νὰ καταργήσῃ τέλεον τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα χαρακτηρίσας πάντα μεσάζοντα ἐκμισθωτὴν ὡς γύπα καὶ ὡς παράσιτον. Ὁ δούξ ἐδήλωσεν εἰς τοὺς καλλιεργητὰς ὅτι τοῦ λοιποῦ δύνανται νὰ θεωρῶσιν ἑαυτοὺς μέλη Ἑταιρίας σκοπούσης τὴν διὰ καλλιεργείας τῶν δουκικῶν γαιῶν, οἰκονομικὴν, ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὀλομελείας καὶ ἐκάστου. Οἱ καλλιεργηταὶ οὗτοι ἀνέρχονται εἰς χιλίους, καὶ ὁ δούξ τοὺς ὠργάνωσεν εἰς ἑκατὸν εἴκοσιν ὀκτῶ οἰκογενείας παραχωρήσας ἐκάστη αὐτῶν οἴκημα καὶ ἀγρὸν πρὸς ἰσόβιον χρῆσιν ἀρκεῖ νὰ πληρῶνωσιν εἰς αὐτὸν ἐτησίως ὀκτῶ φράγκα κατὰ στρέμμα ἐν ὄλῳ ἀνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑποχρεώσεως οὔτε νὰ ὑπόκεινται εἰς ἕξωσιν ἐὰν καθυστερήσωσι τὴν πληρωμὴν ἐπὶ ἔλαττον τῶν δώδεκα ἐτῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ δούξ ἀνήγειρε σχολεῖα, βιβλιοθήκην, μουσεῖον, γυμναστήριον, λουτρὰ καὶ ἄλλα τοιαῦτα μέσα ἀναπτύξεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας, τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, ἰσχυριζόμενος ὅτι ἐν τούτῳ κεῖται ὁ πλοῦτος, ὅχι ἐν ταῖς θησαυριστικαῖς μεθόδοις τῶν ἐκμισθωτῶν. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου γεωργικοῦ ἔτους, δηλαδὴ καθ' ἕκαστον Νοέμβριον, οἱ καλλιεργηταὶ συγκροτοῦσι γενικὴν Συνέλευσιν ἢ ὁποῖα ἐκλέγει δεκαπενταμελὲς Συμβούλιον ἐπιμελούμενον τὰ τῆς διοικήσεως. Ἀρχὴ διέπουσα τὴν Ἑταιρίαν εἶνε ὅτι ἕκαστον μέλος εἶνε ὑπεύθυνον ἀπέναντι τῆς Ἑταιρίας καὶ ἡ Ἑταιρία ὑπεύθυνος ἀπέναντι ἐκάστου μέλους. Κατ' ἀρχὰς μέγας χλευασμὸς κατὰ τοῦ δουκὸς Λίττα ἠγέρθη τῇ ἐντέχνῳ ὑποκινήσει τῶν πολυαρίθμων γυπῶν καὶ παρασίτων οἵτινες μετέρχονται τὴν ἐκμισθωσιν κτημάτων ὡς ἐπάγγελμα χρησιμοποιοῦντες τὰς φλέβας τῶν χωρικῶν ὡς χρυσωρυχεῖα. Ἀλλὰ καὶ χλευασμοὶ καὶ ἀπειλαὶ ἀπέβησαν εἰς μάτην διότι τὸ κοινωνιολογικὸν πείραμα ἐπέτυχε πληρέστατα. Οἱ πρὶν ἄθλιοι καὶ ἔρποντες καλλιεργηταὶ μετεμορφώθησαν εἰς ἀνδρας καὶ γυναῖκας εὐπόρους καὶ ὑψηλόφρονας. Ἐὸ παράδειγμα τοῦ δουκὸς ἐμιμήθησαν ἄλλοι δύο ἢ τρεῖς γαιοκτήμονες, καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ διατίθενται νὰ τὸ μιμηθῶσιν. Οὕτω ἀνευ κοινωνικοῦ σπαραγμοῦ, ἀνευ πολιτικοῦ ψευδοθορύβου, διὰ τῆς ἀπλῆς ἀναγνωρίσεως τῆς Ἴσχυος τῶν πραγμάτων, λύεται φοβερῶτατον ἀγροτικὸν ζήτημα τῆς Ἰταλίας.

Μετ' ἐνδιαφέροντος ἀναμένεται ἡ ἐκδοσις τοῦ περὶ προφορᾶς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγράμματος τοῦ καθηγητοῦ κ. R. T. Elliott. Ἐν συνεντεύξει ἣν ἔσχομεν μετ' αὐτοῦ ὁ κ. Elliott μᾶς εἶπεν ὅτι τὰ πορίσματα τῶν πολυετῶν ἐρευνῶν του, ἅτινα μετὰ τινος μηνῶς μέλλει νὰ ἐκθέσῃ ἐν αὐστηρῇ ἐπιστημοσύνῃ, ἀποδεικνύουσιν ἐπέκεινα πάσης ἀμφισβητήσεως ὅτι ἡ προφορὰ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς ἦτο ἐν πολλοῖς ὄλως διάφορος τῆς ἐλληνικῆς ἣν λαλοῦμεν, ὡς πρὸς τε τὰ σύμφωνα, τὰ φωνήεντα καὶ τὰς διφθόγγους. Θὰ ἦτο βέβαια ἐτι πλέον παντάπασι διάφορος τῆς ἐλληνικῆς οἷα προφέρεται ἐν Ὁξφόρδῃ.

## Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ὑπεδείχθησαν οἱ λόγοι δι' οὓς πολλοὶ ἐρευνηταὶ σήμερον παραδέχονται, κατ' ἐξοχὴν ὁ Κάρπεντερ οὗ, ὡς εἶπον, μεταδίδω ὧδε τὰς σκέψεις, ὅτι ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη ἐβάδισεν ἀπὸ δύο ἢ τριῶν αἰώνων ἐπὶ ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως καίτοι ὁμολογεῖται ὅτι μέγα πλῆθος πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων καὶ λεπτομερῶν παρατηρήσεων ἐπετεύχθη ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας. Τὸ σφάλμα τῆς νεωτέρας ἐπιστημονικῆς μεθόδου συνίσταται εἰς τὴν ἀπόπειραν (ἀπόπειραν ἀποδεικνυομένην ἤδη ὡς παντάπασι ματαίαν) πρὸς συστηματοποίησιν τῶν γνώσεων ἀνευ ἀναφορᾶς πρὸς τὸ σπουδαιότατον ἐκείνο στοιχείον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὅπερ καλοῦμεν αἶσθημα. Σύστημα γνώσεων ἐρειδόμενον ἐπὶ τῆς διανοίας μόνης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἡ ἐπιστήμη ἄρα ἐπεδιώξετι ἀνύπαρκτον. Μία ἀλυσίς συλλογισμῶν δὲν χρησιμεύει τίποτε ἐκτὸς ἐὰν ὁ πρῶτος κρίκος αὐτῆς στερεωθῇ ἐπὶ ζῶντος ἐδάφους. Καὶ αὐτῆς τῆς Γεωμετρίας ἡ πρώτη ἀφετηρία δὲν δύναται νὰ ἀντιπροσωπεύῃ ἄλλο τι ἢ ἐν αἰσθημα. Ἄν ἐξοστρακίσωμεν αὐτό, ὀλόκληρος ἡ Γεωμετρία ἐξατμίζεται. Τὸ πρῶτον προκύψαν ἐν τῷ κόσμῳ γεωμετρικὸν ἀξίωμα ἦτο ἐν αἰσθημα ἀνεπίδεκτον λογικῆς ἀποδείξεως. Ἐπίσης, ἐὰν ἀνταμείψω μίαν αὐθόρμητον ἀφιλοκερδῆ ἐκδούλευσιν, δὲν ἄγομαι ὑπὸ σειρᾶς συλλογισμῶν περὶ τοῦ καθήκοντος τῆς ἀνταμοιβῆς, οὔτε περὶ τῆς ἐνδεχομένης προσδοκίας τοῦ παρασχόντος τὴν ἐκδούλευσιν, ἀλλ' ἀπλῶς ἄγομαι ἐξ αἰσθήματος ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης. Ἀληθῶς ἡ ἀληθεστέρα ἀλήθεια συμπίπτει μὲ τὸ βαθύτερον αἶσθημα. Αἱ θεωρίαι εἶνε χρησιμώταται ἐνόσῳ βοηθοῦσιν ἡμᾶς εἰς τινα πρακτικὸν σκοπὸν, καὶ ἅπαξ μία θεωρία ἐκτελεῖ τοῦτο οὐδόλως ἐνδιαφέρει ὅποια τις εἶνε, ἀπαράλλακτα ὅπως οὐδόλως ἐνδιαφέρει εἴτε κάμωμεν χρῆσιν σχοινίου, ἢ σιδήρου, ἢ ξύλου, ἢ μετάξης, ἐφ' ὅσον δι' οἰουδήποτε ἐξ αὐτῶν κατορθώσωμεν νὰ προσορμίσωμεν ἀσφαλῶς τὸ πλοῖον μας ἐντὸς τοῦ νεωρίου. Ὡς βοηθήματα αἱ ἐπιστημονικαὶ θεωρίαι εἶνε ἐξοχοὶ καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἐπιστημονικὴ ἐργασία εἶνε θαυμασία. Ὁ χάρτης μίᾳ χώρας εἶνε τι θαυμάσιον καὶ χρησιμώτατος ὡς βοήθημα πρὸς εὔρεσιν τῆς παριστωμένης χώρας, ἀλλὰ θὰ ἦτο μωρία νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸν χάρτην ὡσανεὶ ἡ ἀπλή μελέτη αὐτοῦ ἐπείχε τόπον μεταβάσεως ἡμῶν εἰς τὴν χώραν. Τοιαύτης περιπτώσεως πλάνης ἐγένετο ἐνοχὸς ἡ Ἐπιστήμη ἀρκεσθεῖσα εἰς τὰς θεωρίας τῆς ὡσανεὶ ἐπείχον τόπον τελικῆς ἀντιλήψεως τοῦ βίου. Ἐπαθε δηλαδή ὅ,τι θὰ ἐπασχεν ἄνθρωπος ἐκσφενδονίζων μακρὸν σχοινίον πρὸς τὰ ὕψη καὶ προβαίνων ν' ἀναρριχηθῇ ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ Ἐπιστήμη ἐλησμόνησεν ἢ παρείδε τοῦτο τὸ σπουδαιότατον καὶ θεμελιώδες ὅτι: ὅπως δὲν δύναται νὰ μέλῃ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀκμαῖον

ἄνθος ἀποσπώμενον ἀπὸ τὸ φυτὸν ἐξ οὗ ἐβλάστησεν, οὕτω δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἰδέα ἢ ἐννοια ἀποσπασμένη ἐκ τοῦ αἰσθήματος ἐξ οὗ ἀνέθορεν. Ἐκαστος ἡμῶν ἐκπροσωπεῖ μάζαν ἰδεῶν καὶ ἐννοιῶν τρεφομένων πασῶν ἐξ ἐνὸς βαθυρρίζου αἰσθήματος. Ἄς ἀντικαταστήσῃ τις τὸ βαθυρρίζον αὐτοῦ αἶσθημα δι' ἐνὸς ἄλλου, καὶ ὀλόκληρος αὐτοῦ ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι θὰ μεταμορφωθῇ ἄρδην. Ἄς ἀντικατασταθῇ τὸ ἀκρογωνιαῖον ἀξίωμα μίᾳς ἐπιστήμης καὶ θὰ ἴδωμεν αὐτὴν ἐκ βάθρων ἀνακαινιζομένην. Φερ' εἰπεῖν, ἡ πλουτολογία ἔχει (ἢ μᾶλλον μέχρι τοῦδε εἶχε) ὡς ἀκρογωνιαῖον αὐτῆς ἀξίωμα τὴν ἀτομικὴν πλεονεξίαν. Ἄς ἐδρασθῇ ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τοῦ ἀξιώματος τῆς δικαιοσύνης, ἢ τῆς ἀλληλεγγύης, καὶ εὐθὺς θὰ ὑποστῇ γενικὴν ἀναμόρφωσιν. Ἐπάρχει ἐν φυσιολογικὸν δεδομένον ἄριστα δικαιολογοῦν τὸν ἄνωθι ἰσχυρισμὸν μας. Ὅπισθεν τοῦ ἐγκεφάλου ἴσταται καθορίζον τὴν ἐγκεφαλικὴν δράσιν τὸ μέγα συμπαθητικὸν νεῦρον. Αὐτὸ εἶνε τὸ ὄργανον τῶν συναισθημάτων. Ὁ ἐγκέφαλος ἀκολουθεῖ τὰ νεύματα τοῦ συμπαθητικοῦ. Συζητοῦσι δύο ἄνθρωποι καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ ἀντιπαλαίωσι διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων λησμονοῦντες ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ συμφωνήσωσιν ἀφοῦ ἀνεχώρησαν (παντάπασιν ἀνεπιγνώτως) ἀπὸ δύο διαφορὰ θεμελιώδη ἀξιώματα, ἢ (ἐνίοτε) ἐὰν ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἀξίωμα, καθ' ὅδον ὁ εἰς ὠλίσθησεν εἰς χωριστὸν συμπέρασμα ἀναγκάσας τὸν ἐγκέφαλον εἰς ἀλλοίαν δράσιν. Ἄν ὁ ἄλλος τῷ ὑποδείξῃ τὸ ὀλίσθημα, ἢ ἐπάνοδος εἰς τὴν ὁμοφωνίαν ἐπιβάλλεται, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ διαφορὰ κείται βαθύτατα, ἐπέκεινα τῆς ἀκτίνος τοῦ λογισμοῦ, καὶ τότε ἡ διαφωνία θὰ ἐξακολουθῇ εἰς αἶῶνα τὸν ἅπαντα. Μολαταῦτα δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ εἰς ἔχει δίκαιον καὶ ὁ ἄλλος ἄδικον, ἀλλ' ὅτι ἀπλούστατα αἰσθάνονται ἀλλοίως. Τὸ συμπαθητικὸν νεῦρον ἐκατέρου τροφοδοτεῖται ἀπὸ διάφορον αἶσθημα. Ἄλλ' ὅπως τὰ πέταλα τοῦ φυτοῦ δίδουσιν ἐπὶ τινα χρόνον μορφὴν εἰς τὴν ἐνδοθι σφύζουσιν ζώην, ἀκολουθῶς πίπτουσι καὶ ἀντικαθίστανται ὑπὸ ἄλλων, οὕτω καὶ τὸ ὑπολαυθάνον αἶσθημα ἐν ἐκάστῳ ἡμῶν προστατεύεται ὑπὸ γνωμῶν, ἐννοιῶν, ἰδεῶν, ἢ στοχασμῶν, οἵτινες πίπτουσι καὶ ἀντικαθίστανται ὑπὸ ἄλλων καθ' ὅσον αὐτὸ κραταιοῦται καὶ ἀναποδράστως ἀπορρίπτει τὰ περικαλύμματα. Πράγματι αἱ ἰδέαι μας εἶνε ἀληθεῖς μόνον μέχρι οὗ ὀριμάσωσιν. Ἄμα ὀριμάσασιν δὲν ἔχουσι πλέον θέσιν, θὰ πέσωσι τουτέστι καθίστανται ψευδεῖς καὶ ἀντ' αὐτῶν μέλλει ἄλλαι νὰ ἀνακύψωσιν. Αἱ κατὰ καιροὺς ἀληθεῖς ἰδέαι φιλοστόργως περικαλύπτουσι τὸ ὑπολαυθάνον καὶ κραταιούμενον ἀνθρώπινον αἶσθημα, ἀλλὰ θὰ ἦτο σφάλμα νὰ ταυτίσωμεν τὰ συμφέροντα τούτου πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν "κατὰ καιροὺς κυβερνήσεων" οὕτως εἰπεῖν, ὅσῳ ἂν ὦσιν ἀληθεῖς καὶ

φιλόστοργοι. Θὰ ἦτο πλάνη νὰ ρέπωμεν πρὸς τὴν περιφέρειαν ἀφίνοντες τὸ κέντρον καὶ ἀκριβῶς εἰς αὐτὴν τὴν πλάνην περιέπεσεν ἡ Ἐπιστήμη, πλάνην ἣν δὲν θὰ βραδύνη νὰ ἀντιληφθῆ ὅπως ὡς τάχιον τραπῆ πρὸς τὸ ἐγκαταλειφθὲν κέντρον. Τὸ μέλλον ἄρα τῆς Ἐπιστήμης θὰ ἔγκευται ἐν τῇ τροπῇ ταύτῃ πρὸς τὸ κέντρον τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ θ' ἀποτελέσῃ ἀντίθεσιν τῆς φορᾶς ἣν ἡ ἐπιστημονικὴ μέθοδος ἠκολούθησε κατὰ τοὺς τελευταίους ὀλίγους αἰῶνας τραπέισα πρὸς τὴν περιφέρειαν. Θὰ ἀναζητήσῃ τὸν μέγαν βράχον τῆς στερεότητος ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ πῆξῃ ἀσφαλῶς τὸν πρῶτον κρίκον τῆς ἀλύσεως τῶν συμπερασμάτων τῆς, καὶ θὰ ἀνακλύσῃ Ἐπιστήμη ἀληθῆς, ζῶσα, ὀρθολογίζουσα, συμπαθῆς, ἀνθρωπικῆ. Τὸ κεντρικὸν αἶσθημα παντὸς ἀνθρώπου εἶνε ὁ βράχος οὗτος καὶ εἶνε βράχος αἰώνιος διότι ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ αἰώνιον καὶ ἀδιάσειστον καὶ ἀναλλοιώτων εἶναι, τὸ ἐν καὶ μόνον ἐν τῷ σύμπαντι γεγονός· οὐ σκιαὶ ἀπλαῖ εἰσι πάντα τὰ ἄλλα γεγονότα, πρὸς ὃ τὰ πάντα σχετίζονται, καὶ οὐ πέριξ πάντα τὰ φαινόμενα καὶ πάντα τὰ νοούμενα ἴστανται ὡς ἔμμεσοι τρόποι τοῦ λέγειν. Ὅχι μόνον ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα στρέφεται περὶ ἐν αἶσθημα ὡς περὶ κέντρον, ὄχι μόνον πᾶν ἄτομον ἔχει ὡς κέντρον τοῦ ἐν αἶσθημα ἀλλὰ καὶ πᾶν γεγονός εἶνε κατὰ βάθος αἶσθημα ὅπως τὸ κύτταρον ἐν τῷ βύθει τοῦ ἐγκλελεῖ σταγόνα ρευστοῦ. Οὐδὲν γεγονός εἶνε γεγονός εἰμὴ ἀφοῦ τὸ αἰσθανθῶμεν ὡς τοιοῦτον, καὶ τὸ γεγονός ὅτι βλέπομεν τὸν γαλαυὸν οὐρανὸν εἶνε γεγονός μόνον καὶ μόνον διότι τὸ αἰσθανόμεθα. Τὸ γεγονός ὅτι βλέπομεν ἀλλήλους εἶνε γεγονός μόνον καὶ μόνον διότι αἰσθανόμεθα ἀλλήλους. Ἄν δὲν ὑπῆρχε τὸ αἶσθημα δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἡ ἀντίληψις. Καὶ τὰ ἐπιβλαβεστάτα αὐτὰ τῶν πραγμάτων πρέπει νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν βλάβην των πρὶν δυνηθῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔχομεν γνῶσιν αὐτῶν. Τί ἐπιστήμων εἶνε ὁ μὴ λαβῶν ἰδίαν πείραν πάντων τῶν πραγμάτων ἅτινα ἐρευνᾷ; Ὁ ἀληθῆς ἐπιστήμων πρέπει νὰ παθαίνεται μεθ' ὅλης τῆς φύσεως· νὰ βλέπῃ ὡς λύγξ· νὰ ὀσφραίνεται ὡς θηρευτικὸς κύων· νὰ ἔχῃ ὅλας τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἐξησκημένως διὰ διηνεκοῦς χρήσεως καὶ ὑγιούς βίου· νὰ τελῆ δὲ ἐν πλήρει συναφείᾳ καὶ ἁρμονίᾳ πρὸς ἕκαστον ἄλλο ὃν ὑπάρχον. Ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ ὁ ἐπιστήμων τί γνωρίζει; Οὐδὲν, ἀφοῦ οὐδὲν ἤσθανθη. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ ὑγιῆς ἐπιστημονικὴ μέθοδος ἐνδιαφέρεται περὶ τὸ ἠθικὸν καὶ αἰσθηματικὸν μέρος τοῦ ἀνθρώπου ὅσῳ καὶ περὶ τὸ λογικὸν καὶ διανοητικόν. Πρόκειται οὐδὲν ἦττον ἢ νὰ ἐρευνηθῆ τὸ βάθος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου καὶ ἡ ἀληθῆς τάξις τοῦ εἶναι ἡμῶν. Ἐπίσης καὶ τὸ εἶναι παντὸς ὄντος. Ὁ σύγχρονος ἐπιστήμων λαμβάνει τεμάχιον σμαράγδου, τὸ θραύει, ἐξετάζει τὸ χρῶμα του, τὰς διαπλα-

στικὰς ιδιότητάς του, τὴν κρυσταλλίνην κατασκευὴν του, τὴν σκληρότητα τῆς μάξης του, τὸ βᾶρος του, τὴν πυκνότητα καὶ τὰς χημικὰς ιδιότητάς του. Ὅλα ταῦτα χωριστὰ τὰ ταξινομεῖ εἰς γενικὰ πορίσματα ἐξ ἑκάστης ἀπόψεως. Ἀλλὰ πῶς ὄλαι αὐταὶ αἱ ιδιότητες εἶνε συνεζευγμέναι; Ὅποια τις ἡ σχέσις των ἢ συναπαρτίζουσα τὸν σμαράγδον, τὸ εἶναι τοῦ σμαράγδου, ὁ ἐπιστήμων δὲν ἀποπειρᾶται νὰ ἐρευνήσῃ (φρονίμως ποιῶν). Λαμβάνει καὶ τὸν ἀνθρώπον, τὸν ἀνατέμνει, ἐξετάζει τὸ αἷμα του, τὰ νεῦρα του, τὰ ὀστά του, τὸν ἐγκέφαλόν του, τὰς αἰσθήσεις του, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐνότητος ἣτις ἀποτελεῖ τὸ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου σιγᾷ. Ἐντούτοις ὁ ἀνθρώπος γνωρίζει, αἰσθάνεται ὅτι εἶνε ἐνότης, ὅταν δὲ λέγει "εἶμαι" περιάγει τὸν ἐπιστήμονα εἰς ἀμηχανίαν καὶ τὸν προκαλεῖ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς Ἐπιστήμης ταύτης τοῦ εἶναι—τῆς θείας Ἐπιστήμης—ὑπὸ τὴν ἁρμοδιότητα τῆς ὁποίας ὑπηρετεῖται ὄχι ἀπλῶς ἐν διαμέρισμα τῆς ἀνθρωπίνης ιδιοσυστασίας ἀλλ' ὀλόκληρος—σωματικῶς διανοητικῶς, αἰσθηματικῶς καὶ πνευματικῶς. Τότε θὰ ἐννοήσωμεν τὸν νόμον προσέτι τοῦ σμαράγδου, τὸν νόμον τῆς ἐξωτερικῆς φύσεως ἀφοῦ ἐννοήσωμεν τὸν νόμον τῆς ἐνδον ἡμῶν φύσεως ὃ ἐστὶ τὸν νόμον τοῦ βίου. Ἄν ἐξετάσῃ τις ἐπισταμένως θὰ πεισθῆ ὅτι ἅπας ὁ περὶ ἡμᾶς κόσμος μετὰς παντοίας ἐντυπώσεις του μίαν ἀποστολὴν ἔχει· νὰ ὀδηγήσῃ ἕκαστον ἡμῶν εἰς τὴν γνῶσιν ἑαυτοῦ καὶ εἰς τὴν ἁρμονίαν, ἀτομικὴν καὶ κοινωνικὴν, ἣτις προκύπτει ἐκ τοῦ γνῶθι σαυτόν. Εἰς αὐτὸ ἀφορᾷ ἡ λειτουργία τῶν πέντε αἰσθήσεων. Ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀτομικῆς αὐτογνωσίας εἶνε ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ἐπικράτησιν τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν τῆς συνοχῆς, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς τάξεως, τῆς δικαιοσύνης, τῆς μακροθυμίας· καὶ ἡ ἐπικράτησις τούτων εἶνε ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῆς συνολικῆς αὐτογνωσίας. Τὴν σήμερον ἕκαστος ἔχει περὶ ἑαυτοῦ ἐσφαλμένην ἀντίληψιν ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν ὡς μονάδα εὐρισκομένην ἐν συγκρούσει πρὸς ὅλας τὰς ἄλλας, τὰ ἀντίθετα ἐπομένως τῶν προσημειωθεισῶν ἀρετῶν ἐπικρατούσι καὶ ἡ συνολικὴ τῆς κοινωνίας ἀντίληψις περὶ ἑαυτῆς εἶνε κατὰ συνέπειαν ἐσφαλμένη ἄγουσα εἰς ἐπίσης ἐσφαλμένην θεωρίαν περὶ τοῦ σύμπαντος διότι ὑπολαμβάνομεν ὅλα τὰ ὄντα καὶ τὰ ἀντικείμενα ἐν τῇ φύσει ὡς τελούντα ἐν διηνεκεῖ διαμάχῃ πρὸς ἀλλήλα, ἐνῶ, ἐὰν ἐνεβαθύνομεν εἰς τὸ νόημα τοῦ βίου, θὰ ἀνεκαλύπτομεν ὅτι ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον συμβαίνει· ὅλα τὰ ὄντα καὶ τὰ ἀντικείμενα ἐν τῇ φύσει τελούσῃ ἐν μονίμῳ καὶ ἀδιάρρηκτῳ συνδέσμῳ πρὸς ἀλλήλα ὅπως οἱ κλάδοι τὰ στελέχη καὶ ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου. Ἡ Ἐπιστήμη μολαταῦτα ἐννοοῦσα τὴν πλάνην τῆς θὰ σπεύσῃ νὰ πληρώσῃ τὰ γεγονότα τῆς αἰσθηματος μέχρι στεφάνης, ἐπιζητούσα ὡς οἶον τε νὰ εἰσέρχεται εἰς ἄμεσον, ζῶσαν συνάφειαν πρὸς πᾶν

φαινόμενον καὶ πρὸς πᾶσαν φάσιν τῶν πραγμάτων ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως βαθμηδὸν εἰσδύσῃ εἰς τὸ μέγα κεντρικὸν καὶ αἰσθήματος ἔμπλεον γεγονός περὶ "Ὁ στρέφεται ἡ ἀχανὴς καὶ ἀτέρμων δημιουργία ἅπασα. Καὶ οὕτως τί ἄλλο πλὴν Αὐτοῦ ἵπάρχει ἄξιον ἐρεύνης μελέτης καὶ σπουδῆς; Ἡ Ἐπιστήμη τοῦ μέλλοντος θὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ νεκρὰ ἐργαστήρια ἵνα ταῦτισθῇ μετὰ τὴν σφύζουσαν Ζωὴν· θὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ "πειράματα" ἵνα ἐνστερνισθῇ τὴν πείραν τοῦ βίου. Ὁ ἀήρ, ἡ γῆ, τὰ ὕδατα· ἡ φιλία τῶν ζώων, τῶν δένδρων, τῶν ἀστέριων· ἡ γνώσις τῶν ἔξεων των ἐκ προσωπικῆς πείρας· ἡ ἀκρόασις τῶν φωνῶν των, τῶν γλωσσῶν των, τῶν νοημάτων των· ἡ εὐλάβεια πρὸς πᾶν ὅ,τι ζῆ εἴτε μικρὸν εἴτε μέγα· αὐτὰ θὰ εἶνε τὰ γνωρίσματα τῆς Ἐπιστήμης τοῦ μέλλοντος. Ἡ σπουδαιότης τῶν φαινομένων τῆς Χημείας θὰ ἐγκείται ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς ἔμφυχα ὄντα καὶ ζώσας λειτουργίας· τῶν φαινομένων τῆς Βιολογίας, ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς τὸ εἶναι ἐκάστου ὄντος· τῶν φαινομένων τῆς Κοινωνιολογίας, ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀνθρωπίνους ἐνθουσιασμοὺς καθιστῶντας τὰς βλέψεις τοῦ ἀτόμου μέχρι τινὸς δευτερευούσας· τῶν φαινομένων τῆς Ἠθικῆς, ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς τὸ ἐπέκεινα τῶν θνητῶν ὑπολογισμῶν. Τὴν σημασίαν τῆς Γεωμετρίας θὰ ἐκτιμήσωμεν ὄχι κυρίως ὡς παρεχούσης ἡμῖν θεωρήματα ἀλληλοσυνδεόμενα διὰ τῶν κρίκων τῆς λογικῆς, ἀλλὰ κυρίως ὡς γυμναζούσης καὶ ἐκπαιδευούσης τὸ ὄμμα, καὶ μάλιστα τὸ νοερὸν ὄμμα, περὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν γεωμετρικῶν σχημάτων καὶ γεγονότων, περὶ τὴν ἀσφαλῆ κρίσιν τῶν γωνιῶν κλπ. Ἐπίσης, τῆς Ζωολογίας κύριον προσὸν δὲν θὰ εἶνε ἡ ταξινομῆσις, ἀλλ' ἡ συμπαθὴς ἐξοικείωσις πρὸς τὰ ἔνστικτα καὶ τὰς ἔξεις τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, ἡ δὲ ταξινομῆσις θὰ χρησιμεύσῃ δευτερευόντως ὡς βοήθημα πρὸς τὴν συμπαθῆ ἐξοικείωσιν. Οὕτω καὶ ἡ γνώσις τῆς Φυσιολογίας θὰ ἐπιδιώκεται κυρίως διὰ τῆς διατηρήσεως τῆς ὑγείας, καὶ μόνον χάριν ἐπιβεβαιώσεως θὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν ἀνατομίαν. Τὸ μέγα δῆλημα εἰς ὃ ἡ Ἐπιστήμη περιήλθεν ἤδη εἶνε τοῦτο: ἀφοῦ, διανοητικῶς ἐξεταζομένων τῶν πραγμάτων (ἀνευ δηλαδὴ τῆς ἐλαχίστης ἀναφορᾶς πρὸς τὸ αἶσθημα) οὐδεμία ὑφίσταται διαφορά μεταξὺ ἐνὸς ἀτελοῦς ὀργανισμοῦ καὶ ἐνὸς ἡττοῦ ἀτελοῦς, μεταξὺ τοῦ ζωοφύτου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τί ἄραγε ἐνδιαφέρει εἴτε ὑπὲρ τοῦ ζωοφύτου ἵπάρχω εἴτε ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου; Λογικῶς εἶνε ἀδιάφορον, ἀλλὰ μήπως οἰκοδομῶ ἐπὶ ἀτόπου βίσεως; Μήπως ἔπρεπε μᾶλλον νὰ ἀρχίσω ἐρευνώσα τί ἐστὶ τὸ ἀγνωστον ἐκεῖνο, τὸ ἐξελισσόμενον ἀπὸ τῆς περιωπῆς τοῦ ζωοφύτου εἰς τὴν περιωπῆν τοῦ ἀνθρώπου; Εἶνε ἄραγε πρᾶγμα τι ἀδιάφορον ἂν κινδυνεύω νὰ ἀνακηρύξω ὡς μέτρον τῶν ἐργασιῶν μου τὸ ζωοφύτον ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου; Τὰ φορέματα τοῦ ἀνθρώπου

ἀντὶ τῆς ψυχῆς του; Πρέπει ἄραγε νὰ με ἐνδιαφέρωσι κυρίως αἱ προσωρινὰ καὶ τοπικὰ, ἢ κυρίως αἱ αἰώνια καὶ παγκόσμιοι κτήσεις τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ ἀπάντησις εἰς τοῦτο εἶνε μόνον μία, ἧς δὲν δύναται ἀλλ' ἡ ἐναργῶς νὰ ἐνωτισθῇ ἡ Ἐπιστήμη: Μέτρον πάντων τῶν πραγμάτων εἶνε ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ διεύθυνσις τῆς ἀλλάσεως ὀριστικῶς τρεπομένη πρὸς τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τῆς.

[Τὸ συμπέρασμα δημοσιευθήσεται ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ τοῦ Ἀπριλίου.]

## ΙΩΑΝΝΑ Η ΣΩΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ.

Τὰ καταπληκτικὰ γεγονότα τοῦ βίου τῆς Αὐρηλιανῆς Παρθένου ἀποτελοῦσιν ἐν τῶν σπουδαιότερων κεφαλαίων τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Ἐξ ἀφετηρίας δὲ τοῦ πρό τιων ἐβδομάδων ἐκδοθέντος ἀγγλικοῦ συγγράμματος περὶ τῆς θαυμασίας κόρης τῆς Ὀρλεάνης ὑπὸ T. Douglas Murray, κρίνω ἐπίκαιρον νὰ παράσχω ἐνταῦθα εἰκόνα τοῦ ἀληθμονήτου σταδίου τῆς, τῆς θαυματοουργοῦ δράσεώς της καὶ τοῦ τραγικοῦ θανάτου της, εἰλημμένην ἐκ τῶν ἀναδημοσιευομένων ἤδη πρακτικῶν τῆς δίκης της. Ἡ δίκη αὕτη διήρκεσε πέντε μῆνας ἐν Ρουὲν τῆς Γαλλίας κατὰ τὸ ἔτος 1430—1431. Ἡ Ἰωάννα κατὰ τὸ πεντάμηνον τοῦτο διάστημα ὑπεβλήθη εἰς δεκαπέντε ἀνακρίσεις, ἰδιωτικὰς καὶ δημοσίας, ἐνώπιον δικαστηρίου συγκειμένου ἐξ ὀγδοήκοντα θεολόγων, οἵτινες ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῆς νομικῆς σχολῆς τοῦ πανεπιστημίου τῶν Παρισίων διετύπωσαν ἐβδομήκοντα κεφάλαια κατηγορίας, περιορισθέντα μὲν ἀκολουθῶς εἰς δώδεκα ἀλλὰ δεικνύντα τὴν σφοδρὰν προκατάληψιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἡ ἀβρὰ καὶ θεόπνευστος κύρη παρεδόθη εἰς τὴν πυράν. Τὰ οὐσιωδέστερα γεγονότα τοῦ βίου τῆς Ἰωάννας Δάρκ εἶνε ἐξηκριβωμένα ἐν πάσῃ ἱστορικῇ λεπτομερείᾳ, ὅ,τι δὲ ἀπομένει διὰ τοὺς κοινούς χρονογράφους ἀνεξήγητον καὶ ἀκατανόητον εἶνε ἀκριβῶς τοῦτο ὅτι συνέβησαν ὁ δυνάμενος ὅμως νὰ ἀναγινώσκῃ τὴν ἱστορίαν ὄχι οἷα φαίνεται, ἀλλ' οἷα νοεῖται καὶ εἶνε, *texte mysterieux de Dieu*, διορᾷ τὸν λόγον ὅστις διαθέει αὐτήν. Ἡ Γαλλία κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα εὐρέθη ἐνώπιον δύο ὁδῶν μὴ γνωρίζουσα τίς ἡ ἀγοῦσα εἰς τὴν ἀναγένεσιν καὶ τίς ἡ ἀγοῦσα εἰς τὴν ἀπόσβεσιν. Ἐπράπη τυφλῶς πρὸς τὴν τῆς ἀποσβέσεως καὶ τὸ ἀναμφισβήτητον ἱστορικὸν γεγονός εἶνε ὅτι ἡ Ἰωάννα Δάρκ κατώρθωσε νὰ ὠθήσῃ τὴν πατρίδα της εἰς τὴν ἄλλην ὁδόν, τὴν τῆς ἀναγενέσεως. Τὸ μυστηριώδες εἶνε πῶς μία ἀφανὴς νεαρὰ χωρική κατώρθωσε τοῦτο καὶ ὄχι εἰς μέγας στρατηγός, ἢ εἰς ἀρχίνους πολιτευτῆς, ἢ εἰς ἰσχυρὸς πρίγκηψ. Διατὶ μία ἀπαίδευτος παιδίσκη νὰ καταστῇ ἡ σῶτειρα τῆς Γαλλίας; Τὸ αἰνίγμα τοῦτο θὰ λύσωμεν ὅταν ὁ τρόπος καθ' ὃν σκεπτόμεθα ὑποστή τοιαύτην θεμελιώδη μεταβολὴν ὥστε νὰ κρίνωμεν ὑπὸ θεμελιωδῶς διάφορον φῶς τὴν περὶ

ἡμᾶς ἐξελισσομένην ἱστορίαν. Ἀθλιότης καὶ νόσοι, παραφροσύνη καὶ ἐκρήξεις ἀνθρωποκτόνου μανίας ἐλυμαίνοντο τὴν γαλλικὴν κοινωσίαν, τοῦλάχιστον τὴν παρισινήν. Περιοδικῶς συνέβαινον σφαγαὶ κατακαλύπτουσαι τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων διὰ πτωμάτων, ἀναγράφεται δὲ ὅτι ὑπῆρχον 80,000 οἰκλαὶ ἔρημοι καὶ ὅτι ἦτο σύνηθες νὰ βλέπῃ τις εἴκοσιν ἢ τριάκοντα παιδιά κατακείμενα ἐπὶ σωρείας κόπρου, πειναλέα, ῥιγοῦντα καὶ ὄλοζοντα. Φοβερὰ ἦτο ἡ ἐρήμωσις τῶν ἐπαρχιῶν. Ὁ λιμὸς ἔφερε λοιμὸν καὶ ὁ λοιμὸς πάλιν λιμὸν. Οἱ ἄνθρωποι ἀπέθνησκον ὄχι μόνον ἐκ ῥομφαίας, πείνης καὶ νοσημάτων, ἀλλὰ καὶ λύκοι ἐνεφανίσθησαν περιφερόμενοι ἐν Παρισίοις. Ταῦτα ἦσαν τὰ χρονικά τῆς Γαλλίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1418 μέχρι τοῦ 1422 ὅτε ἡ λυτρώτρια Ἰωάννα, δεκαετῆς μόλις ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ὑπερκόσμεια μνημόματα περὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς. Ἀναμφιβόλως ἄνευ αὐτῆς δὲν θὰ ὑπῆρχε Γαλλία τὴν σήμερον διότι ἡ χώρα πᾶσα ἀναποδράστως ἐφέρετο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, ἰδίως μετὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀζιγκοῦρ καθ' ἣν ἔπεσαν δεκακισχίλιοι Γάλλοι. Παρακολουθήσωμεν λοιπὸν ὡδε τὴν ἀνατολὴν τῆς Ἰωάννας. Ἦτο τὸ ἔτος 1424. Ἐντὸς τοῦ κήπου τῆς μικρᾶς οἰκίας τῆς, ἐν τῷ χωρίῳ Δομερμύ, κατέναντι τῶν Βοσγίων ὀρέων, περὶ τὸ δειλινὸν θερινῆς ἡμέρας, ἴστατο ἡ παιδίσκη θαυμάζουσα τὴν φύσιν. Περὶ τῶν κινδύνων τῆς πατρίδος τῆς οὐδὲν διελογίζετο διότι οὐδὲν ἐγνώριζεν. Αἴφνης φῶς μέγα περικυκλῶνει αὐτὴν καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ φωτὸς ἀκούεται λέγουσα: "Παιδίον, ἔσο καλὴ καὶ ἀκουσον. Ὁ Θεὸς εἶδε τὴν ἀθλιότητα τῆς Γαλλίας καὶ θὰ ἐξαποστείλῃ σὲ νὰ τὴν ἐξαγάγῃς ἀπὸ τὸν ὄλεθρον." Ἡ μικρὰ κατεπλάγη, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐλησμόνησε τὸ συμβεβηκὸς καὶ δὲν ἐνόει τίποτε περὶ τῆς ἀθλιότητος τῆς Γαλλίας. Τὸ φαινόμενον ὅμως μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐβδομάδων ἐπανελήφθη αὐθις καὶ αὐθις, καὶ κατέστη πλέον σύνηθες δι' αὐτὴν νὰ περικυκλοῦται ἀπὸ τὸ φῶς καὶ νὰ ἀκούῃ τὴν φωνήν. Μετὰ τινα καιρὸν ἡ φωνὴ προσθέτει ὅτι ὁ λαλῶν ἦτο ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ καὶ ὅτι ἐπὶ τινα ἔτη θὰ θέσῃ τὴν Ἰωάνναν ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Ἁγίας Μαργαρίτας καὶ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, αἵτινες θὰ τὴν προπαρασκευάσωσι διὰ τὸ μέγα ἔργον τῆς. Ἡ Ἰωάννα δὲν ἐγνώριζε κἄν νὰ ἀναγνώσκῃ ἢ νὰ γράφῃ. Ἐγνώριζε μόνον νὰ ὑφαίνῃ, νὰ ῥάπτῃ, νὰ ποιμαίνῃ πρόβατα καὶ νὰ προσεύχεται. Ἠσθάνετο ὅλα τὰ ἐνδιαφέροντα ἅτινα νεαρὰ χωρική δύναται νὰ αἰσθάνεται ἐν τῷ μικρῷ κύκλῳ τῆς, ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μιχαὴλ κατέστη ἐπιφυλακτικὴ καὶ ἔζη βίον ἀποκεχωρισμένον καὶ μετέβαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου μετὰ πλείους ἢ ὡς εἶνε σύνηθες εὐλαβείας. Ὅταν ἡ παρθένος ἔγινε δεκαεπτὰ ἐτῶν, ἡ φωνὴ τοῦ Μιχαὴλ ἤρχισε νὰ γίνεται παροτρυντικωτέρα καὶ ἐπισπεύδουσα τὴν

Ἰωάνναν εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου δι' ὃ ἐκλήθη καὶ παρεσκευάσθη. Ἡ νεᾶνις ἐτέλει εἰς δεινὴν ἀμηχανίαν καὶ ὅταν ἡμέραν τινα ἀπετόλμησε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ καταταχθῇ ὡς ἀνὴρ εἰς τὸν στρατὸν διὰ νὰ ἀμυνθῇ ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, ἐκεῖνος τῇ ἀπήντησεν ὅτι θὰ προτίμα νὰ τὴν πνίξῃ μᾶλλον παρὰ νὰ τὴν κατατάξῃ εἰς τὸν στρατὸν. Ὁ θεῖος τῆς ὅμως ἔσχεν ἄλλοίαν ἀντίληψιν. Ἐπίστευσε ὅτι ὄντως ἡ ἀνεψιά του εἶχεν ἀποστολήν, καὶ μάλιστα μετέβη μετ' αὐτῆς εἰς τὸν διοικητὴν τῆς Βωκουλέρ ἵνα πληροφορηθῇ ἂν ἠδύνατο νὰ τὴν παρουσιάσῃ εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ διοικητὴς τοὺς ἐχλεύασεν, ἀλλ' ἡ ὑπερφυῆς ἐμμονὴ τῆς Ἰωάννας εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἐσαγήνευσέ τινας ἐν Βωκουλέρ. Ἡ Ἰωάννα δὲν ἐπέδιδε τὸν σκοπὸν τῆς, ἀλλ' ἀπλούστατα ἔβαινεν εἰς ἐπίτευξίν του, ἐν στάσει ἀνθρώπου γνωρίζοντος ὅτι ἡ ἐπίτευξις ἦτο ἀναπόφευκτος. Ἰὸ ἦθος τῆς εἶχε τι τὸ καταναγκάζον τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐκτελῶσιν ὅ,τι ἤθελε. Μετ' οὐ πολλὰς ὥρας ὑπετελέσθη ποσὸν τι ἐξ αὐθορμήτων ἐράνων καὶ ἠγοράσθη ἡ ἀνδρική στολὴ ἣν ὁ Μιχαὴλ ἐκέλευε τὴν Ἰωάνναν νὰ φορῇ ἐφεξῆς πάντοτε. Δύο εὐπατρίδαι προσκολλῶνται εἰς αὐτὴν καὶ τίθενται ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς προσφερόμενοι νὰ τὴν συνοδεύσωσιν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ὁ Κάρολος Ζ' διέτριβε μετὰ τῆς αὐλῆς του ἐν τῷ Πύργῳ τοῦ Σινὸν καὶ ἐτέλει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀποθαρρύνσει. Οἱ Ἀγγλοὶ ἐπολιορκούν τὴν Ὀρλεάνην, ἣτις γεωγραφικῶς εἶνε ἡ καρδιά τῆς Γαλλίας καὶ ἡ κλεῖς τοῦ Νότου. Ἡ Ἰωάννα ζωσθεῖσα ἀρχαίου τι ξιφὸς ὅπερ, τῇ ὑποδείξει τοῦ μυστηριώδους ὀδηγοῦ τῆς, ἀνεκάλυψε ὀπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς ἐκκλησίας τινος ἐν Φιερβοῦ, βαδίζει πρὸς τὸν Κάρολον μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι κομίζει πρὸς αὐτὸν ἐνδοξοῦ στέμμα. Τὸν ἀναγνωρίζει ἐν μέσῳ πλήθους μεγιστάνων, μεθ' ὅλας τὰς γενομένας ἀποπείρας ὅπως τὴν παραπλανήσωσι καὶ ἐκλάβῃ ἄλλον ἀντὶ τοῦ βασιλέως. Ἀλλ' αὐτὴ κατευθύνεται ἀλαθῆτως πρὸς τὸν Κάρολον, ὃν ἐπιμένει νὰ ὑποκαλῇ διάδοχον μέχρις οὗ αὐτὴ τὸν στέψῃ βασιλέα. "Διάδοχε, τῷ λέγει, ὁ Βασιλεὺς τῶν Οὐρανῶν ἐξαποστέλλει ἐμὲ νὰ σοὶ εἴπω ὅτι σοὶ διαπιστεῖται τὸ βασίλειον τῆς Γαλλίας. Ἡ Γαλλία δὲν εἶνε ἰδική σου, εἶνε τοῦ Βασιλέως τῶν Οὐρανῶν, ἀλλὰ σὺ εἶσαι ὁ μόνος νόμιμος βασιλεὺς τῆς ἐνόσφ ζῆς." Δεῖξον ἡμῖν ἐν σημείον ὅτι ἀπεστάλης ἀπὸ τὸν Θεόν", τῇ λέγουσιν. "Ὅχι, ἀπαντᾷ, οὐδὲν σημείον θὰ σᾶς δείξω ἐνταῦθα ἐν Ποατιέ. Τὸ μόνον σημείον ὅπερ θὰ δείξω ἔσται ἐν Ὀρλεάνῃ ἥς τὴν πολιορκίαν θὰ ἄρω θριαμβευτικῶς." Οἱ Ἀγγλοὶ ἐδαπάνησαν ὀλόκληρον τὸν χειμῶνα τοῦ 1428 ὅπως περισφίγξωσι τὴν Ὀρλεάνην σκοποῦντες νὰ τὴν ἐξαναγκάσωσιν εἰς παράδοσιν διὰ τῆς πείνης. Τῇ 29 Ἀπριλίου 1429 ἡ Παρθένος Ἰωάννα, ἀφικνεῖται εἰς Ὀρλεάνην ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἐπληρώθη διὰ βέλους εἰσελθόντος εἰς τὸν

λαιμόν της. Ἐκλαυσε ὅταν τῇ ἐξήγαγον τὸ βέλος. Τὸ ἑσπέρας ἐν τούτοις ἀνεφάνη ἔφιππος κρατοῦσα τὴν σημαίαν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν. Ἐσταμάτησεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χαρακώματος καὶ ἔμεινε ἀκίνητος. Ἡ ὄψις της ἐνέσπειρε τρόμον εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ ἐπλήρου θάρρους τὸν στρατόν της. Αἰφνης ἡ γέφυρα ἦν οἱ Ἄγγλοι ὑπερησπίζοντο κατέρρευσε καὶ ὁ ἄστυρ Γουλιέλμος Γλασδαίηλ μετὰ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐπνίγησαν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ Δειγῆρον. Τὴν ἐπιούσαν ἡ πολιορκία τῆς Ὀρλεάνης ἤρθη, ἦτο δὲ ἡ ὀγδόη ἡμέρα ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῆς Λύρηλιανῆς Παρθένου. Οὔτε ὁ βασιλεὺς οὔτε οἱ σύμβουλοι του ἐνεβάθυναν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος. Ἐθαύμασαν καὶ ἠγαλλίασαν, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπον ἐπέκεινα τῆς βινός των διότι τὴν Ἰωάνναν ἐθεώρουν ἀπλῶς χρήσιμον νὰ τοὺς ὀδηγῇ εἰς τὴν νίκην καὶ νὰ κυριεύῃ πόλεις, καὶ πρῶγματοι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀρχηγίας της ἦσαν πανταχοῦ θαυμαστὰ ὄσφ καὶ τὸ ἐν Ὀρλεάνῃ. Τὸ μέγα συμβᾶν ἦτο ἡ ἄρσις τῆς πολιορκίας καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀποστολῆς τῆς νεάνιδος. Τὸ δεύτερον ἦτο ἡ στέψις τοῦ Καρόλου ἐν Ρέιμς. Αἱ ἄλλαι νίκαι ἦσαν ἐπεισόδια εἰς ἃ ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπέδιδε τὴν σημασίαν ἣν ἀπέδιδεν εἰς αὐτὰ ἡ κυβέρνησις. Νίκαι, ἔλεγε, σὰς σκορπίζω ὅσας θέλετε τώρα ἅπαξ ἄρασα τὴν πολιορκίαν τῆς Ὀρλεάνης δὲν ἔχω ἄλλο νὰ πράξω ἢ νὰ στέψω τὸν Κάρολον καὶ νὰ ἐκλείψω. Ὀλόκληρος ἡ Γαλλία ἦτο τεταγμένη ὑπὸ τὰ νεύματα τῆς νεαρᾶς στρατηλάτιδος, ἣς ἡ δόξα ἀνῆλθεν εἰς τὸ ζενίθ ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τοῦ Ρέιμς τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως. Ἡ στρατηλάτις προσελθοῦσα ἀνεφώνησε: "Βασιλεῦ, ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ ἤδη ἐκτελεῖται. Σὲ στέφω βασιλέα τῆς Γαλλίας ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως τῶν Οὐρανῶν." Ὁ Κάρολος πάντοτε ἀνίκανος νὰ ἐννοήσῃ καὶ προσηκόντως ἐκτιμήσῃ τὴν σῴτειραν αὐτοῦ τε καὶ τῆς Γαλλίας, ἤθελεν ἀπλῶς νὰ τὴν φορτώσῃ μὲ ἀμοιβάς, τίτλους, μέγαλα, αὐλὴν, ἐπιτελεῖον καὶ προσωπικὰς δόξας, πρῶγματα ἅτινα ἂν ἡ Ἰωάννα ἀπεδέχετο, ἅπαξ ἡ ἀποστολή της ἐξετελέσθη, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ἡ μόνη ἀληθῆς ἀμοιβή της, θὰ ἦσαν ὁ ὄλεθρός της. Ἡ τιμαλφῆς ἀπλότης τῆς ψυχῆς της θὰ κατεστρέφετο· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπικινδύνου ταύτης ἀτραποῦ ἐσώθη δι' αἰφνιδίως φυγῆς, τὸ δὲ γεγονός ὅτι ἀπὸ τῆς λαμπηδόνας ἦτις τῇ προσεφέρετο περιήλθεν εἰς τὴν κάμινον τῆς ἀλγηδόνας ἦν προυτίμησεν, ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τρανῆν τοῦ πάνυ πραγματικοῦ καὶ πάνυ ὑψηλοῦ χαρακτῆρος τῆς ἀποστολῆς της. Ἄλλὰ καίτοι προέκρινε τὴν ἀλγηδόνα ἦν ἡ διαίσθησις αὐτῆς ὑπεδείκνυεν ὡς προτιμωτέραν τῆς λαμπηδόνας, ἡ γυναικεῖα καρδία της τὴν εἴλκυε νὰ παραμείνῃ ὀλίγον μετὰ τοῦ λαοῦ ὃν τόσφ διακαῶς ἠγάπα. Ἐπειτα τὸ μικρὸν χωρίον δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ εἶνε δι' αὐτὴν ὅ,τι ἦτο ἄλλοτε. Πατρίς της πλέον κατέστη ὀλόκληρος ἡ Γαλλία.

Ἠγάπα ἤδη τὸν γαλλικὸν λαὸν συνολικῶς καὶ ὄχι πλέον τοὺς συγχωρικούς της ἀποκλειστικῶς. "Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου ἀνορθοῦνται, ἔλεγε, ὅσάκις βλέπω χυνόμενον αἶμα γαλλικόν. Πρόδηλον ἄρα ὅτι τοῦντεῦθεν ἡ ἀπομόνωσις αὐτῆς εἰς μίαν πολίχνην τῇ ἦτο ἀδύνατος. Ἐνδοῦσα ἐπὶ στιγμὴν εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἐδέχθη τὴν σειρὰν τῶν ἀλλεπαλλήλων θριάμβων καὶ πτώσεων τοῦ βίου τῶν μαχῶν· τὸ γόητρόν της οὕτω ἐμειώθη καὶ ἐφεξῆς ἐχώρησαν ἀντιζηλῖαι τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐπιφανῶν, ἀλλ' εὐτελῶν, ἀνδρῶν μὴ ἀρεσκομένων νὰ λαμβάνωσι διαταγὰς ἀπὸ μίαν γυναῖκα. Μίαν ἡμέραν ἡ Ἰωάννα αἰφνης ἐστράφη πρὸς τοὺς περὶ αὐτὴν λέγουσα: "Φίλοι μου, σὰς λέγω μετὰ βεβαιότητος, προδότης μέλλει ἐντὸς ὀλίγου νὰ μὲ παραδόσῃ εἰς θάνατον." Αὐθημερὸν ἡ πρόρρησις της ἐξεπληρώθη. Συνελήφθη κατὰ τινα ἀποκρουσθεῖσαν ἐξοδον, διακριθεῖσα ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ τριχάπτου της, καὶ ἐνῶ παρίσταντο πολλοὶ ἀξιωματικοὶ οὐδεμία ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς ἀπελευθέρωσίν της. Οἱ συνομόσαντες κατ' αὐτῆς ἦσαν εἰς καρδιναλίος, εἰς ἐπίσκοπος, εἰς λόρδος καὶ τὸ πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων. Εἰς αὐτοὺς ἐπωλήθη ἡ Λύρηλιανὴ Παρθένος ἀντὶ δεκακισχιλίων φράγκων. Ὅταν ἀντεμετώπισε τὸν ἐπίσκοπον, τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου της, τῷ εἶπε: "Ἐπίσκοπε, σὺ εἶσαι ὁ αὐτουργὸς τοῦ θανάτου μου, σὲ ἐγκαλῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ." Τὴν ἔδεσαν ἀπὸ τὰ σκέλη εἰς μέγαν πάσσαλον, καὶ μάλιστα ἀναγράφεται ὅτι τὴν ἔδεον δι' ἀλύσεων ἐπὶ τῆς κλίνης τὴν νύκτα, θέτοντες κτηνώδεις στρατιώτας ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος της νύκτα καὶ ἡμέραν, ἔστελλον δὲ ψευδοφίλους νὰ συνομιλῶσι μετ' αὐτῆς, ἐνῶ ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὁ λόρδος ἠκροῦντο τὴν συνομιλίαν δι' ὀπῆς εἰς τὸν τοῖχον. Τὴν ἐτοποθέτησαν εἰς τὸν θάλαμον τῶν βασανιστηρίων, ἐν μέσφ φρικτῶν ἐργαλείων καὶ ἐτοιμῶν βασανιστῶν, ἵνα τὴν ἀναγκάσωσι νὰ καταθέσῃ ὅτι δὲν εἶχε ἐντολὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ. "Καὶ ἂν ὄλην μὲ κατακερματίσῃτε μέλος πρὸς μέλος δὲν θὰ σὰς εἶπω τίποτε· καὶ ἂν μοῦ διαφύγῃ τι ἀπὸ τὰ χεῖλη ἐν μέσφ τοῦ μαρτυρίου, δηλῶ ὅτι θὰ τὸ ἀνακαλέσω βεβαιῶσα ὅτι μὲ ὑπεβάλετε εἰς βίαν." Οἱ ἀπάνθρωποι ἐχθροὶ της μετεχειρίσθησαν τὰ ἔσχατα μέσα τοῦ τρόμου καὶ τοῦ δόλου, καὶ τὰς φρικτοτάτας τῶν σωματικῶν βασάνων ἵνα ἀποσπάσωσι μίαν τοῦλάχιστον ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ παύσῃ φοροῦσα ἀνδρικὰ καὶ κατῶρθωσαν νὰ ἐκβιάσωσιν ἀπὸ τὰ ἡμιθανῆ χεῖλη της ὅτι δὲν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Μιχαῖλ. Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἀνεκάλεσε τὴν κατάθεσιν ταύτην ἐπιτιμηθεῖσα ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ Ἀρχαγγέλου, καὶ ἐφόρεσε πάλιν τὴν ἀνδρικήν της περιβολήν, ἣν ἐθεώρει ὡς τὸ ἔμβλημα τῆς ἀποστολῆς της. Οἱ ἐχθροὶ της ὅμως ἐχάλκευσαν τεχνικῆν τινα κατηγορίαν καὶ ἔστειλαν τὴν Παρθένον εἰς τὴν πυρίαν, ὡς ὑποτροπιάσασαν αἰρετικῆν, ἀπο-

στάτιδα και ειδωλόλατρικ. Ἐπέγραψαν τὴν κατηγορίαν ἐπὶ τοῦ μετώπου της, τὴν ἐνέδυσαν διὰ τοῦ καταχθονίου φορέματος τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, καὶ τὴν ἔκαυσαν δι' ἀνηλεοῦς σκληρότητος σκορπίσαντες τὴν τέφραν της εἰς τὸν Σηκουάνα. Οὔτε οἱ τόσοι ἰσχυροὶ συμπολίται της προέβησαν εἰς διάβημά τι ὅπως τὴν σώσωσιν, οὔτε ὁ Κάρολος Ζ', οὐδ' ἡ χαμερπῆς ἀγνωμοσύνη εἶνε σχεδὸν ἀπίστευτος. Πολὺ βραδύτερον, ἐντοῦτοις, ὅτε ἦτο ἐξησφαλισμένος εἰς τὸν θρόνον του καὶ δὲν ἐφοβεῖτο τὴν Ἀγγλίαν ἤρξατο νὰ σκέπτεται τίνι τρόπῳ νὰ ἐξαγίση τὴν μνήμην τῆς γυναικὸς ἣτις ἔσωσε τὸν θρόνον του καὶ τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐπαρκῆς σθένος νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸν σκοπὸν του. Ἐπὶ τέλους ὁ πάπας ἐπέισθη νὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν Ἀρχιεπισκόπων πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς δίκης. Ἡ μήτηρ τῆς Ἰωάννας ἐτάχθη ὡς ἐγκαλοῦσα, ὁ δὲ θανατώσας τὴν κόρην ἐπίσκοπος ὡς ἐγκαλούμενος. Οὗτος ὅμως ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανεν (ἐγκληθεὶς, ὡς εἶδομεν, ἐνώπιον ἄλλου Δικαστηρίου) ἡ δὲ ἀναθεωρητικὴ ἐπιτροπὴ ἠκύρωσε τὴν δίκην τοῦ 1431 "ὡς μεστὴν πανουργίας, δολιότητος, ἀδικίας, παραλογισμοῦ καὶ πλάνης ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν." Ἡ ἀκύρωσις αὕτη ἐδημοσιεύθη αὐθημερὸν ἐν τῇ πλατεῖᾳ Σαιντουέν τῆς Ρουέν, ἐνθα ἡ Παρθένος εἶχε καταδικασθεῖ, καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἐν τῇ Παλαιᾷ Ἀγορᾷ ἐνθα εἶχε καῆ. Τὸ ἄξιον ἐρεύνης ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ δὲν εἶνε ὁ χαρακτήρ ὁ ἀποδοτέος εἰς τὰς πνευματικὰς ἐξάρσεις τῆς Ἰωάννας. Ὅπωςδήποτε καὶ ἂν ἐξηγηθῇ τὸ γεγονός ὅτι ἤκουε φωνὴν ὀδηγήτριαν, ἀπομένον σπουδαῖον ἐρεύνημα εἶνε τὸ γεγονός ὅτι εἰς σωτήρ τῆς Γαλλίας, ἐν τῷ προσώπῳ τῆς νεαρᾶς χωρικῆς, ἐνεφανίσθη τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν ἡ Γαλλία εἶχε δεινὴν ἀνάγκην ἑνὸς σωτήρος ἱκανοῦ νὰ ἀνακαινίσῃ ἄρδην τὴν χώραν, νὰ μεταστρέψῃ αὐτὴν ὀριστικῶς ἀπὸ τὴν ἡμιθανή κατάστασιν εἰς ἣν περιέστη, νὰ θέσῃ νέαν ζωὴν εἰς τὸ αἷμα της καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἔθνος. Πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τοῦτο ὅτι μία ἀπλὴ ἀμαθὴς ἀγρότις, τελούσα μακρὰν τοῦ δημοσίου βίου τῆς Γαλλίας, αἰφνης ἀπέκτησε τόσῳ ἀλάθητον ἀντίληψιν τῶν δημοσίων πραγμάτων ὥστε νὰ γνωρίζῃ ἐπακριβῶς τί ἔδει νὰ πραχθῇ ὅπως σωθῇ ἡ Γαλλία; Ὅχι μόνον γνωρίζει τί δέον νὰ πραχθῇ, ἀλλὰ καὶ πῶς δέον νὰ πραχθῇ τὸ πρακτέον, καὶ ὄχι μόνον γνωρίζει τὸ πῶς, ἀλλὰ καὶ πράττει αὐτὴ ὅ,τι δέον μόνον, ἀβοήθητος καὶ μὲ τὴν ρώμην ἑνὸς Σαμφών. Ἀλλ' οὔτε ἀδροτάτη διάνοια, οὔτε ἠράκλειος ρώμη ἀρκοῦσι πρὸς ἐπιτέλεσιν τοιοῦτου ἔργου οἷον ἐπετέλεσεν ἡ Ἰωάννα Δάρκ, ἂν μὴ ἐπενεργῇ καὶ ἠθικόν τι ἐλατήριον χαρακτηριζόμενον ὑπὸ τῆς ὑψίστης τῶν σφραγίδων. Πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ γεγονός ὅτι κινήσασα ἀπὸ τὸ ἀφανὲς χωρίον της, ἄξεστος ποιμαίνις, μικρᾶς ἡλικίας, κατέκτησε καὶ καθυπέταξεν εἰς τὰ νεύματά της καὶ βασιλέα καὶ αὐλὴν καὶ ἐπισκόπους καὶ πολιτευτὰς καὶ στρα-

τηγοὺς καὶ τὸν λαὸν σύμπαντα, ἂν μὴ παραδεχθῶμεν ὅτι ἠλαύνετο ὑπὸ ἐνδοτέρου ζῶντος πυρὸς ἐξ ἐκείνου ὅπερ ὅταν ἀνάπτῃ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἱκανὸν ἐκ τῶν ἑνδον νὰ κινήσῃ κατὰ βούλησιν; Καὶ ὅλα ἀφοβία ἐν ταῖς δεινοτάταις τῶν στιγμῶν ἐχαρακτήρισε πάντοτε τὸ ἦθος τῆς παρθένου! Κτήνη ἀτίθασσα, τίγρεις ἀνθρωπόμορφοι τὴν ἠκολούθησαν, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὴν ἐπεσκίασε φόβος. Τοὺς πονηροὺς διαλογισμοὺς τῶν περιστοιχούντων αὐτὴν θηρίων ἐν πάσῃ στιγμῇ διέλυεν ὡς καπνὸν δι' ἑνὸς βλέμματός της ἐπιδεικνύοντος τὴν γιγαντιαίαν δύναμιν ἣτις ἐνεφώλευεν ἐντὸς της, καὶ ἣτις ἤρκει νὰ παραλύῃ καὶ τὰς ἀγριωτέρας τῶν ὑπανθρωπίνων ὁρμῶν. Ἐν τῇ σκιαγραφίᾳ ταύτῃ δὲν διέτριψα εἰς τὰ στρατηγικὰ κατορθώματά της. Αὐθις καὶ αὐθις ἡ νεαρὰ στρατηλάτις δι' ἀπλουστάτης κινήσεως μετέστρεψε τὴν ἐκβασιν τῆς μάχης αἴρουσα τὴν δυσκολίαν καὶ δίδουσα τὴν νίκην εἰς τὰ γαλλικὰ ὄπλα ὡσανεὶ ἦτο ὀμηρικὴ θεότης ἐν ταῖς μάχαις τῆς Τροίας. Ὅ,τι κατώρθωσεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐντὸς ἑνὸς ἔτους θὰ ἤρκει νὰ περιβάλλῃ δι' αἰωνίας φήμης οἰουδῆποτε στρατάρχην. Πῶς ἐβλάστησεν αἰφνης ἡ στρατηγικὴ αὕτη μεγαλοφυΐα ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μιᾶς παιδίσκης ἣτις οὔτε κἂν ἐκ στρατιωτικῶν κατήγετο; Πῶς συνέβη νὰ προκύψῃ ἡ ὅλη δρᾶσις της κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν ἡ διάσωσις τῆς Γαλλίας ἐσήμαινε θεμελιώδη μετατροπὴν τῆς ὅλης ἱστορίας τῆς δυτικῆς Εὐρώπης; Τὰ ἐρωτήματα ταῦτα ἀναμένουσι τὴν ἀπάντησίν των, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἐν γεγονός εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ Γαλλία εἶνε ἔθνος τὴν σήμερον ζῶν, χάρις μόνον καὶ μόνον εἰς τὴν κλεινὴν αὐτὴν Λύρηλιανὴν Παρθένον. Δὲν ἦτο ἀπλοῦς ἐνθουσιασμός, οὔτε ἀπλὴ θρησκοληψία, οὔτε ἀπλοῦς συνδυασμὸς ἀμφοτέρων τὸ ὠθῆσαν τὴν δρᾶσιν τῆς Ἰωάννας. Ἦτο μετὰ τῶν ἀνωτέρω προσέτι καὶ σύνεσις ἱκανὴ ὥστε νὰ διακρίνῃ ἐκάστοτε τὴν λύσιν ἐκάστου προβλήματος. Ἐνθουσιασμὸν ἀπλοῦν, θρησκοληψίαν ἀπλὴν, ἢ συνδυασμὸν ἀπλοῦν ἀμφοτέρων δύναται νὰ ἔχῃ καὶ εἰς παράφρων, ἀλλὰ τὸ στοιχεῖον τῆς συνέσεως ὅταν προστίθεται ἔχομεν μίαν ὑπερφυᾶ μεγαλοφυῶν δύναμιν ἐνώπιον ἡμῶν ὡς ὁ Κρόμβελ, φερ' εἰπεῖν, ἢ ὁ Ματσίνης. Τὸ θαυμάσιον εἶνε ὅτι ἡ μεγαλοφυῶς αὕτη δύναμις παρουσιάζεται πάντοτε καθ' ἣν στιγμὴν ἢ ἐποχὴ ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ἢ χώρα κραυγάζει ἐξ ὀδύνης. Ὅταν ἡ ψυχὴ μιᾶς χώρας σκιρτήσῃ διψῶσα παλιγγενεσίαν, ὡς ἡ ἐλαφος παρὰ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, ἢ νέα ζωὴ ἣτις ἀπαιτεῖται νὰ χυθῇ εἰς τὸ σῶμα τῆς διψώσης ἔθνικῆς ψυχῆς, συγκεντροῦται πανίσχυρος, μεγάλη μεγαλωστί, ἐντὸς ἑνὸς ἀτόμου καὶ ἐκ τοῦ ἀτόμου αὐτοῦ ἐκπηγάζουσα ἀρδεύει τὸ ἔθνος καὶ τὸ ἀναγεννᾷ. Μέχρις οὐδ' ὁ λαὸς ἐννοήσῃ ὅτι κέκτηται ψυχὴν ἰδίαν, ἢ ψυχὴν τοῦ ἀλόκληρου



συγκεντροῦται ἐντὸς ἐνὸς ἀγνοῦ ὁμαίμονος ἀνθρώπου καὶ παραδοκεί τὴν στιγμὴν νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἐμψυχώσῃ τὴν ὀλομέλειαν.

### ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΕΤΗ ΑΝΕΥ ΙΔΡΩΤΟΣ.

Μία ἀπὸ τὰς ὀρθοδόξους ἐντυπώσεις αἰτινες ἐμποδίζουν τὴν κοινωνικὴν πρόοδον εἶνε ἡ ἐντύπωση ὅτι ὁ ἐκτελὼν ἐργασίαν τινα ἐκ τῶν λεγομένων "εὐτελῶν" καταβιβάζεται. Ἀλλ' ὅπως ὅλαι αἱ προλήψεις αἰτινες λόγω τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν κατέστησαν τὸς ὀρθόδοξοι ὥστε νὰ δειλιάσῃ καὶ ὁ τολμηρότερος προκειμένου νὰ τὰς ἀψηφίσῃ, ἡ πρόληψις κατὰ τῶν ἔργων τοῦ χειρωνακτοῦ, τοῦ γεωργοῦ, τοῦ ὑπηρέτου, μέλλει ἀναποδράστως, καίτοι ἴσως βραδέως, νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς ζώσας ιδέας αἰτινες ἀπὸ πεντηκονταετίας ἀνατέλλουσιν εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ἡ τελευταία πεντηκονταετία ἔρριψε φῶς ἀπλετον εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου—φῶς τείνου νὰ μεταμορφώσῃ ὄχι μόνον τὸν τρόπον καθ' ὃν σκεπτόμεθα, ἀλλὰ καὶ τὰς συνθήκας καθ' ἃς διαπλάττεται καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα μας. Τοσάκις ἔχει ἤδη ἐπαναληφθῆ ἡ ἀλήθεια ὅτι ἡ σωματικὴ ἡμῶν υἰγεία ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς σωμασκίας, ὥστε κατέστη τετριμμένη ἐντούτοις εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπαναλαμβάνεται ὡσάκις κινδυνεύει νὰ λαμβάνεται μόνον ὑπὸ τὴν φυσιολογικὴν τῆς ἐννοίαν. Ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶνε ἀπλῶς φυσιολογικὸν ὄν, ἀλλὰ καὶ ψυχολογικὸν πρὸ πάντων καὶ πᾶν ὅ,τι ῥηθῆ περὶ τῆς ἐργασίας ἀφορᾷ τὴν ἐπενέργειαν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ὅλης υἰγείας—σωματικῆς, ἠθικῆς, διανοητικῆς καὶ πνευματικῆς. Ὁ Αἰσχύλος διὰ μιᾶς φράσεως διατυπώνει ὀλόκληρον τὴν θεωρίαν ἣν πάντες οἱ διδάσκαλοι τῆς ἀνθρωπότητος σήμερον ἐργάζονται νὰ καταστήσωσι καταληπτὴν. "Δὲν ὑπάρχει ἀρετὴ ἀνευ ἰδρώτος." Ἡ βαθυτάτη αὕτη ἐννοία τοῦ Αἰσχύλου ὄχι μόνον δεικνύει τὴν σχέσιν ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ὑλικῆς δράσεως καὶ τῆς ἠθικῆς περιωπῆς, ἀλλὰ καὶ τονίζει τὴν σπουδαιότητα τοῦ παραγωγικοῦ στοιχείου πάσης ἐργασίας. Μία ἀπλή κίνησις χάριν τῆς φυσιολογικῆς λειτουργίας ὄντως καταβιβάζει τὸ ἦθος, ἐὰν τις περιορίζηται πάντοτε εἰς αὐτήν, διότι ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὁμολογίαν ὅτι τὸ κοινωνικὸν καὶ ψυχολογικὸν μέρος τοῦ ἀνθρώπου παραβλέπεται ἀγνοοῦμενον. "Ὅστις λέγῃ "ἐργάζομαι διὰ τὴν υἰγείαν μου," τοῦτο δὲ λέγων ἐννοῇ ὄχι τὴν σωματικὴν μόνον υἰγείαν του, διατυπώνει μέγα ἀξίωμα κοινωνικῆς καὶ ψυχολογικῆς σημασίας. Ἡ ὀρθόδοξος παράδοσις μᾶς ἐνετύπωσεν ὅτι εἶνε ἔμφρον νὰ λέγῃ τις "ἐργάζομαι διὰ νὰ ζήσω." Ἐπειτα παρουσιάζεται ἐκεῖνος ὅστις δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ ζήσῃ, καὶ φυσικῶς φρονῆ ὅτι καταβιβάζεται ἐὰν ἐργασθῆ ἀφοῦ ἐπεκράτησεν ἡ πρόληψις νὰ ἐκπληττώμεθα βλέποντες τινα ἐργαζόμενον χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην

νὰ πορισθῆ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῆς ἐργασίας. Καὶ ἂν ἔχῃ οὗτος τὴν ἐφεσιν νὰ ἐργασθῆ δὲν ἔχει τὴν τόλμην ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἐκπληξίν μας. Ἀλλ' ἰδοὺ τὸ νεώτερον φῶς ὅτι παρέχει εἰς αὐτὸν μίαν πανοπλίαν διὰ τοῦ ἀξιώματος "ἐργάζομαι διὰ τὴν υἰγείαν μου" καὶ μίαν φιλοσοφίαν διὰ τῆς αἰσχυλείου φράσεως "ὁ ἰδρῶς εἶνε τιμιώτερος τῆς κοινωνικῆς περιωπῆς." Τῆς ζώσης ταύτης ἀρχῆς τεθείσης δὲν εἶνε πλέον κοινοτοπία νὰ ὑπεθυμίσῃ τις ὅτι ἡ ἐργασία εἶνε ὄρος υἰγείας, διότι ἀφ' ἐνὸς ἐργασίαν λέγοντες ἐννοοῦμεν παραγωγικὴν ἐργασίαν, ἀφ' ἐτέρου υἰγείαν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὴν ἁρμονίαν συναπασῶν τῶν λειτουργιῶν τοῦ συστήματος—τὴν ἁρμονικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης ἰδιοσυστάσις. Ὁ Ἄγγλος κοινωνιολόγος Ἐρβερτ Ρίξ διετύπωσε λακωνικῶς τὴν ἀρχὴν ταύτην διὰ προσφάτου διαλέξεως αὐτοῦ ἐν Λονδίῳ εἰπὼν: "Δὲν πιστεύω ὅτι δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνθρώπος πραγματικῶς υἰγῆς, εἴτε σωματικῶς εἴτε ψυχικῶς ἐὰν δὲν ἐργάζεται ἐν ἰδρώτι." Τὰ παρρηχημένα ἔθνη τῆς ὑψηλίου εἶχον τὰς ιδέας των, ἀλλ' ἄλλαι ιδέαι βαθμηδὸν διαμορφοῦσιν ἄλλα ζῶντα ἔθνη ἐπὶ τοῦ πλανήτου. Ὁ Τολστόης ὁμιλῶν περὶ τῶν τουρκικῶν λουτρῶν εὐφυῶς παρατηρεῖ ὅτι ταῦτα ἐφευρέθησαν ὑπὸ μιᾶς τῶν νοθηρότερων φυλῶν τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ ἰδρῶς τεχνητῶς προκαλούμενος οὐδέποτε δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἰδρῶτα ὃν προκαλεῖ φυσικῶς ἡ ἐργασία. Αἱ παντοῖαι νόσοι ἃς γεννᾷ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς παραγωγικῆς ἐργασίας ἐπολεμήθησαν διὰ τῆς ἐφευρέσεως λουτρῶν προκαλούντων ἰδρῶτα, ἀλλ' εἶνε καιρὸς σήμερον ὅτε βλέπομεν τὰ πράγματα ὑπὸ ἐπιστημονικώτερον φῶς νὰ ἄρωμεν ἀποτελεσματικῶς πάσας τὰς νόσους διὰ τῆς μόνης θεραπευτικῆς μεθόδου ἣτις συνίσταται εἰς τὴν χειρουργασίαν καὶ ὡς Γερμανὸς τις φιλόσοφος εἶπεν "διὰ νὰ μὴ ἰδρῶσωμεν καὶ ἐργασιοθεραπευτήρια" Arbeitskammer ὅπως ἔχομεν ὑδροθεραπευτήρια καὶ ἄλλα τοιαῦτα; Οἱ πλούσιοι προσφεύγουσιν εἰς παντὸς εἶδους θεραπευτικὰς μεθόδους ὅταν πάσχωσιν, ἀλλ' οὐδέποτε τοῖς ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν των ὅτι αἱ δυσπεψαί των, αἱ ὑποχονδρίαι των, αἱ νευρικαὶ διαταράξεις των, αἱ ἀπνῖαι των καὶ τὰ τόσα ἄλλα νοσήματα αὐτῶν θὰ ἐξηφανίζοντο ἐὰν προσφυγῆ ἐγένετο εἰς τὴν μόνην μέθοδον τὴν ὁποίαν ὑπαγορεύει ἡ φύσις—δηλαδὴ εἰς τὴν παραγωγικὴν μέχρις ἰδρώτος ἐργασίαν. Εἰς τοὺς πλουσίους οἵτινες πάσχουσι διότι δὲν ἔχουσιν ἀφορμὴν νὰ ἰδρῶσωσι προσθετοὶ οἱ ταμπληθεῖς ἐμποροῦπάλληλοι οἵτινες ἐργάζονται ἐν τῶν γραφείων ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρου, καὶ διότι δὲν εὐρίσκουσι καιρὸν νὰ ἰδρῶσωσι, καὶ προσβάλλονται οἱ πλείστοι ὑπὸ παντοίων νόσων ἐξ αἰτίας τοῦ καθεστικοῦ βίου των. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔθετο εἰς τοὺς ἀκροτάτους τοῦ αἰῶνος εὐκρινῶς ὁ κ. Ρίξ. Τὸ ἔθνος θὰ χάσῃ τὰς ἐκμάχας του ἐὰν δὲν ἐφαρμοσθῆ ὅσον ἄριστον ἡ λύσις.

Και ποία εἶνε ἡ λύσις τοῦ προβλήματος; Ὁ Ἄγγλος Ῥώσκιν τὴν ὑπέδειξεν. Ὁ Ῥώσσοσ Τολστόης τὴν διεκήρηξεν. Ὁ Ἀμερικανὸς Τορῶ τὴν ἐτόνισεν. Ἡ κλειὶς τῆς λύσεως ἐγκείται ἐν τῇ λέξει δημιουργία. Ὁ Ῥώσκιν πρό τινων ἐτῶν προέβη εἰς πείραμα μεγάλης καινοτομίας καθηγητῆς ὧν ἐν Ὁξφόρδῃ. Ἐπεισε τοὺς φοιτητὰς νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ὁδοποιῖαν ἀντικαθιστῶντες δι' αὐτῆς τοὺς ἄλλους ἀθλητικούς ἀγῶνας οἵτινες δὲν ἐνέχουσι δημιουργικὸν στοιχείον. Τὸ πείραμα, ὡς εἰκός, ἀπέτυχε, διότι οἱ φοιτητὰι δὲν εἶνε ἀκόμη ὄριμοι, ἀλλ' ἐντούτοις ἐχρησίμωσαν εἰς σκέψεις πολλοὺς καὶ ὑποδείξαν τὴν λύσιν τοῦ ἐν λόγω προβλήματος. Ἐπεὶ πάντας τοὺς ἄλλους ἴσως οἱ ἐργαζόμενοι διανοητικῶς ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς μέχρι ἰδρωτὸς παραγωγικῆς ἐργασίας. Ὅταν λέγωμεν ὅτι ἡ ἐργασία δεόν νὰ εἶνε παραγωγικὴ διὰ νὰ ὠφελῇ τὴν υἰείαν, δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι εἶνε ἐπάνανγκες νὰ ἀποβλέπωμεν διηνεκῶς εἰς τὴν παραγωγὴν. Δὲν πρόκειται περὶ τῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἠθους προκυπτούσης ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι δημιουργοῦμεν. Ἄν ἐπρόκειτο ἀπλῶς περὶ τῆς παραγωγῆς, ἡ ἐργασία δὲν θὰ ἦτο ἀξία τοῦ σκοποῦ. τῆς, δὲν θ' ἀνταπεκρίνετο εἰς τὸν ἀνθρωπιστικὸν προορισμὸν τῆς. Ἐνῶ πρέπει νὰ φέρῃ προϊόντα πᾶσα ἐργασία ἵνα προαγάγῃ τὴν υἰείαν ὑλικῶς, πρέπει συνάμα νὰ καθιδύνη τὸ πνεῦμα διὰ τῆς ἐντυπώσεως ὅτι ἐπετελέσαμεν τι ὑπενθυμίζον ἡμῖν ὅτι ἐν τῇ δημιουργικῇ δράσει μας ἐκπροσωποῦμεν τὴν Δημιουργικὴν Δράσιν τῆς φύσεως. Τὸ οὐσιῶδες πάντοτε εἶνε ὅτι πᾶσα ἐνέργεια δεόν νὰ ἀφορᾷ εἰς λογικὸν τι ἀποτέλεσμα συμφώνως πρὸς τὰς χρείας τῆς κοινωνίας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ. Ἐπὶ τοιαύτην ἐποψίν καὶ οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, καίπερ ἐπιδιωκόμενοι ἀνευ τινος σκέψεως πρὸς παραγωγὴν, εἶνε πολύτιμοι ἐφ' ὅσον ἀναπτύσσουσιν ὀρισμένας ιδιότητας τοῦ ὄργανισμοῦ καὶ τῆς διανοίας. Ἄν ἡ ἐργασία, ἡ δρᾶσις, ἡ ἀσκήσις, ἡ ἐνέργεια δὲν χαρακτηρίζεται ἀπὸ λογικὸν τι ἀποτέλεσμα δημιουργικῆς σημασίας, ἀντὶ νὰ προβιβάξῃ, ὑποβιβάξῃ τὸ ἠθος. Ἡ δρᾶσις διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ ἠθος, ἐπομένως τὴν υἰείαν, πρέπει νὰ καταλήγῃ εἰς τι κοινωνικῶς χρήσιμον ἔστω καὶ ἂν δὲν ἀφορᾷ εἰς αὐτό. Ἡ ἀλληλεγγύη εἶνε πάντοτε ἡ ἀγιάζουσα πᾶσαν ἐνέργειαν. Ὁ ὑπηρετῆς σου ἐκτελεῖ ἀπαραίτητά τινα ταπεινὰ ἔργα χάριν τῆς ἀνεσεῶς σου. Ἄν ἐκτιμᾷς τὴν υγιεινολογικὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας, μὴ διστάσῃς ἐνίοτε νὰ τὸν βοηθῆς τὸν ὑπηρετῆν σου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τῶν ταπεινοτέρων καθηκόντων του. Τοῦτο ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς καταλήγει ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ἀνεσεῶς σου, καίτοι δὲν ἀφορᾷ εἰς αὐτὰ βοηθῶν τὸν ὑπηρετῆν σου, συνάμα συντελεῖ εἰς τὴν υἰείαν σου καὶ δὴ εἰς τὸν προβιβασμὸν τοῦ ἠθους σου, ἔτι δὲ πλέον, εἰς τὴν παγίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδελφότητος. Ἡ παγκόσμιος ἀδελ-

φωσύνη δὲν δύναται νὰ παγιωθῇ διὰ μιᾶς, ἀλλ' ἐντούτοις ὀλίγον ἐκάστοτε συμβάλλει. Ἐνόσω φρουεῖς ὅτι ἔχων ὑπηρετῆν εἶσαι ἀπηλλαγμένος τῆς ἀνάγκης νὰ ἐκτελῆς ταπεινὰ ἔργα, καὶ τελεσφορωτάτου μέσου πρὸς διατήρησιν ἢ ἀνάκτησιν τῆς υἰείας σου στερεῖσαι, καὶ εὐκαιρίαν πρὸς παγίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδελφότητος λακτίξεις. Πολλὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου πείθοντα ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα δεισιδαιμονία κατὰ τῶν εὐτελῶν ἐργασιῶν εἶνε μέγιστον κοινωνικὸν δυστύχημα. Ἄλλ' ἀντὶ νὰ ἐκτείνωμαι, ἔλθωμεν εἰς πρακτικὴν τινα νύξιν. Τί ποιητέον ὅπως ἀντιπαλαίση τις κατὰ τοῦ κοινωνικοῦ δυστυχήματος τούτου; Ὁ Τολστόης ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ "Τί ποιητέον" ἀναλύει καὶ τονίζει τοὺς λόγους ὧν ἕνεκα ἕκαστος ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἐπωφεληθῇ πάσης εὐκαιρίας ὅπως ῥίψῃ λίθον ἀναθέματος κατὰ τῆς δεισιδαιμονίας ταύτης. Θεὸς ὡς κανόνα τοῦ βίου σου ὅτι καθ' ἐκάστην, εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἀνάγκη, εὐρίσκεσαι ἢ δὲν εὐρίσκεσαι εἰς τὰς καταλλήλους συνθήκας, θὰ ἐκτελέσῃς μίαν χειρωνακτικὴν ἐργασίαν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ ἀρκεῖ νὰ δείξῃς ὅτι τὴν κατὰ τῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας πρόληψιν θεωρεῖς νοσηρὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, καὶ ὅτι ποθεῖς τὸ ἐπὶ σοὶ νὰ εἰσαγαγῇς τὸν ὑγιᾶ τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι συντελῶν ὥστε κύριον ἐλατήριον τῆς ἐργασίας νὰ ἀναγνωρισθῇ ὄχι πλέον ὁ βιοπορισμὸς, ἀλλὰ ἡ υἰεία. Ἄν τύχῃς μεταξὺ ἀνθρώπων, φερ' εἰπεῖν, οἵτινες θεωροῦσιν ἀναξιοπρεπὲς νὰ μετακομίσης δέμα τι ἢ κάλαθον ἢ κιβώτιον διὰ τῶν ὁδῶν, πράξον ἀκριβῶς αὐτὸ ἵνα οὕτω πατάξῃς τὸ ἐπικρατοῦν νοσηρὸν φρόνημα. Διὰ τῆς πράξεως ταύτης ὄχι μόνου θὰ προβιβάσῃς τὸ ἠθος σου ἀλλὰ καὶ θὰ ἀνυψώσῃς καὶ ἀνθρωπίσῃς τὸ πνεῦμα τῆς κοινότητος ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας βιοῖς, ἰδίως δὲ θὰ ἀναπτέρωσῃς τὴν καρδίαν τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν ἀνθρώπων οὓς περιφρονοῦντες ἀποκαλοῦμεν χειρωνακτας. Δι' αὐτοὺς ὄντως ἡ πράξις σου θὰ εἶνε βάλαμον. Ἐὰν ἀνήκῃς εἰς πολὺ ὑψηλὴν περιωπήν, ἐπιμελήθητι νὰ ἐκτελῆς συχνὰ ἔργον τι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀκριβῶς θεωροῦνται ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς κοινωνικῆς σου θέσεως. Φωράθητι, παραδείγματος χάριν, ἡμέραν τινα ἀντλῶν ὕδωρ πρὸς χρῆσιν σου, ἀντὶ νὰ κτυπήσῃς τὸν κώδωνα νὰ ἔλθῃ ὁ ὑπηρετῆς σου. Ἐὰν ἡ κοινωνικὴ θέσις σου εἶνε δευτερεύουσα, πράξον τι δεινότερον, ἐκτέλεσον ἐργασίαν ἔτι ἀναξιοπρεπεστέραν ἢ τὴν εἰρημένην. Λάβε π. χ. σάρωθρον καὶ καθάρισον τὸ μέρος τοῦ πεζοδρομίου τὸ παρὰ τὴν οἰκίαν σου. Πάταξον τὸ ἐπικρατοῦν νοσηρὸν φρόνημα. Καλλίτερον τοικὸν τῆς ψυχῆς σου δὲν δύνασαι νὰ λάβῃς ἢ πρᾶπτων οὕτω, καὶ ἐνταυτῷ εὐεργετῆς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐκτὸς τούτου ἡ τοιαύτη τακτικὴ εὐρύνει τὸν νοῦν διότι μᾶς παρέχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ νόημα τῆς χειρουργίας

καὶ νὰ ἀναμετρήσωμεν τὰς δοκιμασίας τῶν ἐκ βιοποριστικῆς ἀνάγκης ἐκτελούντων αὐτήν. Οἱ ὑπηρεταὶ μᾶς φέρουσι τὰ πράγματα ἔτοιμα καὶ αἰωνίως τὰ ψέγομεν, ἀλλὰ ἤκιστα φανταζόμεθα τί ἀπαιτεῖται διὰ νὰ γίνωσιν ἔτοιμα. Χρήσιμος ἄνθρωπος εἶνε μόνον ἐκεῖνος ὅστις προκαλεῖ μὲν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέραν ὑπηρεσίαν, παρέχει δὲ αὐθορμήτως ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέραν. Μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὴν ιδεώδη ταύτην κατάστασιν τῆς κοινωνικῆς υγείας, ἕκαστος ἡμῶν δύναται ἄριστα νὰ πράττῃ ὀλίγον τι καθ' ἑκάστην ὥρῃν οὕτω τὸν κόσμον—πρὸς αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν.

### ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ. ΑΣΟΚΑΣ.

“Ὅτι ὑπῆρξεν ὁ Κωνσταντῖνος διὰ τὸν Χριστιανισμόν, ὑπῆρξεν ὁ Ἀσόκας διὰ τὸν Βουδδισμόν ἐν τῇ ἱστορικῇ ἀνελιξει. Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἀξίᾳ τῶν ὁμῶν ὅσον ὑπέρτερος τοῦ Βουδδισμοῦ εἶνε ὁ Χριστιανισμός, τόσον ὑπέρτερος τοῦ Κωνσταντίνου εἶνε ὁ Ἀσόκας. Ὁ Κωνσταντῖνος δὲν δύναται νὰ συναριθμηθῇ μεταξὺ τῶν προφητῶν τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀσόκα λόγῳ ψυχικοῦ μεγαλείου θὰ κοσμήσῃ ἐσαεὶ τὰς δέλτους τῶν κηρυξάντων τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης. Ὁ θεμελιωτὴς τοῦ Βουδδισμοῦ Σιδάρτας Γοτάμας, μονογενὴς υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Καπιβαλάστης παρὰ τὰ Ἰμαλία, ἐγκατέλειπεν ἐν ἡλικίᾳ εἰκοσιν ἐτῶν τὰ ἀνάκτορα, τὸν μέλλοντα θρόνον του καὶ τὴν σύζυγον, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον ἵνα ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ ἐρευνήσῃ τὰ αἷτια τῶν ἀνθρωπίνων δεινῶν, ποθῶν νὰ τὰ ἄρῃ. Μετὰ πάροδον πολλῶν ἐτῶν ἠσθάνθη ὅτι ἔλαβεν οὐρανόθεν τὸ ζητηθὲν φῶς, ἐξ οὗ καὶ ἀπεκλήθη Βούδδας ὁ ἔστι Φωτισθεὶς. Ἐκτοτε ἐπεδόθη εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ εὐαγγελίου του ὅπερ ἐκήρυξαν κατ' ἀρχὰς ἐξήκοντα μαθηταὶ του καὶ ὅπερ προώριστο νὰ ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸ τὸ ἐν τρίτον τῶν κατοίκων τῆς Γῆς. Ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα ὄχι πλέον ὡς διάδοχος ἢ βασιλόπαις, ἀλλ' ὡς ἀπόστολος, προσηλύτισε δὲ τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν, καὶ ἡ σύζυγός του κατέστη μία τῶν ἐνθερμοτέρων ὀπαδῶν αὐτοῦ. Ἦτο 36 ἐτῶν ὅτε ἤρξατο διδάσκων καὶ ἡ διδασκαλία του διήρκεσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα τέσσαρα ἔτη μέχρι τοῦ θανάτου του συμβάντος κατὰ τὸ ἔτος 500 π.Χ. Αἱ τελευταῖαι λέξεις του ἦσαν: “Ὁ βίος εἶνε σοβαρὰ εὐθύνη δι' ἕκαστον, γρηγορεῖτε, ἐστὲ ἄγνοοι, κρατεῖτε τὰς ὁρμὰς τῆς καρδίας σας. Ὁ κόσμος εἶνε δέσμιος. Ἡ διδασκαλία μου θὰ ἐπιδαφιλεύσῃ ἐλευθερίαν καὶ ἴασιν. Ἐμμεῖνατε εἰς τοὺς λόγους μου. Ἀπέρχομαι εἰς εἰρήνην. Ἡ σωτηρία σας ἔσται ἔργον τῶν χειρῶν σας.” Τὰ θεμελιώδη διδάγματα τοῦ Βουδδισμοῦ δύναται νὰ συνοψισθῶσιν ὡς ἐξῆς. α.) πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἴσοι. β.) Ἡ Ζωὴ

εἶνε ἱερά καὶ ἕκαστος ὀφείλει δικαιοσύνην καὶ συμπάθειαν εἰς πᾶν ἔμφυχον. γ.) Προορισμὸς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς εἶνε ἡ εἰρήνη. δ.) Αἱ πράξεις ἑκάστου καθορίζουσι τὰς τύχας του. ε.) Ὁ θάνατος εἶνε μετάβασις εἰς βίον κρείσσονα ἢ χείρονα ἀναλόγως τοῦ συνόλου τῶν παρωχημένων πράξεων τοῦ θνήσκοντος. ς.) Ἐκάστη ψυχὴ γεννᾶται καὶ ἀποθνήσκει αὐθις καὶ αὐθις μέχρι οὗ ἀποκτήσῃ πλήρη σύνεσιν. ζ.) Πᾶσα παράβασις ἔχει ὡς ἀναπόδραστον συνέπειαν, ἀνάλογον ἀθλιότητα καὶ πᾶσα ἐγκαρτέρησις ἔχει ὡς ἀναπόδραστον συνέπειαν, ἀνάλογον εἰρήνην. Πάντες οἱ ἐρευνηταὶ συμφωνοῦσιν ἐν ἐκφράσεσιν ἐξόχου θαυμασμοῦ πρὸς τὸν γλυκὺν καὶ ὑψηλὸν χαρακτήρα τοῦ Βούδδα, οὗ τὰ διδάγματα μέχρι σήμερον ρυθμίζουσι τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς τύχας 470,000,000 ἀνθρώπων. Πρὸ μιᾶς γενεᾶς ἐν Εὐρώπῃ ὁ Βουδδισμὸς ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος καίπερ ἀκμάζων ἀπὸ 24 αἰῶνων ἐπὶ γεωγραφικῆς ἐκτάσεως εὐρυτέρας ἢ πᾶσα ἄλλη θρησκεία. Τὸ μέγα χαρακτηριστικὸν τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Βούδδα εἶνε τὸ αἶσθημα τῆς συμπαθείας. Ἀναγράφεται ὅτι ἐπισκεφθεὶς ποτε, μετὰ τοῦ βασιλέως, ὁμίλου βραχμάνων ἱερέων ἐτοίμων νὰ θυσιάσωσι ζῶα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἐψιθύρισε, “βασιλεῦ ἔλεος” καὶ αὐθωρεὶ τὰ θύματα ἀπελύθησαν, τὴν δὲ δύναμιν εἶχεν ἡ ἀπλή παρουσία του. Τότε ζητήσας τὴν ἄδειαν νὰ ὁμιλήσῃ εἶπεν: “Ὅλα τὰ πλάσματα ποθοῦσι τὴν ζωὴν των σφόδρα, καὶ σφόδρα προσπαθοῦσι νὰ τὴν διαφυλάττωσι, τὴν ἀγαπητῶν των, τὴν θαυμασίαν ζωὴν των. Καὶ τὸ εὐτελέστατον πλάσμα ἀγαπᾷ τὴν ζωὴν του, τὴν ἀγαπᾷ διακαῶς. Μὴ φονεύσῃς πλάσμα ὅπερ ἐμπιστεύεται τὴν ζωὴν του εἰς τὰς χεῖρας σου.” Μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βούδδα συνεκροτήθη ἡ πρώτη μεγάλη Σύνοδος τοῦ Βουδδισμοῦ ἐν Πάτνα, ἐκ πεντακοσίων μαθητῶν. Δευτέρα μεγάλη Σύνοδος συνεκροτήθη τῷ 440 π.Χ. ἵνα κανονίσῃ τὰ τῆς λατρείας. Ἀλλ' ὁ Βουδδισμὸς δὲν ἤρξατο ἐξαπλούμενος εἰμὴ ἀφοῦ ἠσπᾶσθη αὐτὸν ὁ Ἀσόκας, βασιλεὺς τῆς Βεχάρης ἐν ἔτει 257 π.Χ. Ἐκτοτε ἡ ἐξάπλωσις αὐτοῦ, εἰρηνικῶς χωροῦσα, περιέλαβεν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ὀλόκληρον τὴν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Γάγγη Ἀσίαν. Ὁ Ἀσόκας ἦτο ἑγγονος τοῦ Ἰνδοῦ Ἡγεμόνος Χάνδρα Γύπτα περιωνύμου ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἕνεκα τῆς συνεντεύξεως ἣν ἔσχε πρὸς αὐτὸν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ὡς κατακτητῆς τῆς Ἰνδίας. Ἐν Πάτνα ὁ Ἀσόκας συνεκρότησε τὴν τρίτην καὶ σπουδαιοτάτην Σύνοδον καθ' ἣν χίλιοι σοφοὶ ἐκανόνισαν τὰ δόγματα τοῦ Βουδδισμοῦ. Βασιλικά ἐδικτα ἀμέσως ἐδημοσιεύθησαν καθ' ὅλον τὸ κράτος ἐπισφραγίζοντα τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν σώζονται ἀκόμη γεγλυμμένα ἐπὶ στηλῶν καὶ βράχων ἀνά τὴν Χερσονήσον. Ὁ Ἀσόκας ἦτο χαρακτήρ πολὺ ὑπέρτερος τῶν συνήθων βασιλέων. Ἦτο πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης εἰρήνης καὶ

συναδελφώσεως, ὑπὲρ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας. Μετὰ θαυμαστῆς δραστηριότητος καὶ εὐστοχίας συνέστησεν ἀμέσως Ἵπουργεῖον τῆς Θρησκείας καὶ τοῦ Δικαίου, καὶ διέταξε τὸν Ἵπουργὸν ἄνευ ἀναβολῆς νὰ ἐπιδοθῇ ὅλος εἰς τὸ ἔργον τῆς κηρύξεως τῆς νέας θρησκείας εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης καὶ νὰ διορίσῃ καταλλήλους ἄνδρας ἐπιφορτισμένους νὰ συνοδεύωσι τοὺς ἱεραποστόλους μεριμνῶντες ἀποκλειστικῶς περὶ τῆς ἀνέσεως καὶ εὐζωίας τῶν προσηλυτιζομένων, περὶ ὀρύξεως φρεύτων καὶ φυτεύσεως δένδρων εἰς πάσας τὰς ὁδοὺς ἃς διέρχονται. Προσέτι ὠργάνωσε σύστημα ἰατρικῆς περιθάλψεως ὄχι μόνον δι' ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ διὰ ζῶα. Ἐμφαντικὸν παρῶγγελμα αὐτοῦ ἦτο ὅτι πᾶσα ἐνέργεια προσηλυτιστικῆ πρέπει νὰ γίνεται δι' αὐστηρῶς εἰρηρικῶν μέσων καὶ διὰ τῆς γλυκύτητος. Μία τῶν σωζομένων στηλῶν φέρει γεγλυμμένην τὴν ἐξῆς διαταγὴν. "Οἱ ἱεραπόστολοι θέλουσιν ἀναμνησθῆναι ἐπὶ ἴσοις ὅροις μετὰ τῶν στρατιωτῶν, τῶν βραχμάνων, καὶ τῶν ἐπαιτῶν, μετὰ τῶν ἀποκλήρων καὶ τῶν περιφρονουμένων, ἐντός τε τοῦ βασιλείου μου καὶ ἐν ταῖς ξέναις χώραις, ἐξαγγέλλοντες πᾶσι τὰ βελτίω" Δέκα αἰῶνας βραδύτερον ἕτερος βασιλεὺς ἀντάξιός τοῦ Ἀσόκα ἦτο ὁ Σιλαδύτις, ὅστις ἔθιμον βασιλικὸν κατέστησε ν' ἀπεκδύεται ὁ μονάρχης καθ' ἐκάστην πενταετίαν παντὸς τοῦ πλούτου τοῦ ὀριστικῶς διανεμομένου εἰς τοὺς πτωχοὺς τοῦ κράτους, καὶ ἀντὶ τῆς βασιλικῆς του ἀμφιέσεως νὰ περιβάλλεται ράκη πένητος εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Βούδδα ὅστις ἐγκαταλιπὼν τὴν αὐλὴν ἐβίωσεν ὡς πένης ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του. Ἀξιοσημείωτον γεγονός εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἱαματικῶν γνώσεων παραλλήλως πρὸς τὴν πρόοδον τοῦ Βουδδισμού. Αἱ ἰατρικαὶ σχολαὶ αἱ ἀκμάσασαι μεταξὺ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀσόκα καὶ τῆς τοῦ Σιλαδύτια ὑπῆρξαν περιώνυμοι, ἀναγράφεται δὲ ὡς μέγας ἐρευνητῆς τῆς ἱαματικῆς ἐπιστήμης ὁ Χάραξ, τιμῶμενος καθ' ὅλον τὸ Ἰνδοστὰν ὡς ὁ Ἴπποκράτης καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Βουδδισμὸς καίπερ ριζώσας πανταχοῦ ὅπου ἐξηπλώθη, ἐξελάσθη σχεδὸν ὀλόκληρος ἀπὸ τὴν χώραν ἐνθα ἐβλάστησε, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου αἰῶνος, καὶ τὸ ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι καὶ ἡ ἰατρικὴ παρήκμασε ταυτοχρόνως. Ἐπὶ Σιλαδύτια ὅμως τὸν ἑβδομον αἰῶνα ἤκμαζε πανεπιστήμιον ἐν ᾧ ἐβίουσαν δεκακισχίλιοι σπουδασταί, οἵτινες, ὡς ὁ ἐρευνητῆς Howard Williams ἀποφαίνεται\* ἀπεῖχον τῆς κρεοφαγίας. Αἱ ἰατρικαὶ μελέται των εἶχον τὴν πηγὴν των ἐν τῷ κοινοβιακῷ ἰδρύματι τῆς Βεγγάλης ὁπόθεν πιθανώτατα καὶ τὰ πρῶτα πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης ἔσχον τὴν γένεσίν των ἐμμέσως.\*\* Κατὰ τὸν

πέμπτον αἰῶνα, ὡς σοφοὶ Κινέζοι περιγηταὶ περιγράφουσιν, ὑπῆρχε μέγας ἀριθμὸς θεραπευτηρίων ἐν οἷς οἱ ἀσθενεῖς ἐτύγγανον περιθάλψεως, φαρμάκων καὶ τροφῆς δωρεάν. Ἀναγράφεται δὲ ὑπὸ τοῦ περιγητοῦ Χιουὲν Τσιάγγ, ἐπισκεφθέντος τὴν Ἰνδίαν τὸν ἑβδομον αἰῶνα, ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ Βουδδισμού ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτήρος ὑπῆρξεν εὐεργετικωτάτη.

## ΑΛΣΕΟΥΠΟΛΕΙΣ.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΕΞΟΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ  
ΕΙΡΗΝΙΚῆ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.

(Ἄρθρον δεύτερον).

Ἡ προθυμία μεθ' ἧς τὸ ἐθνικὸν δημόσιον τῆς Ἀγγλίας ἔσπευσε νὰ χορηγήσῃ τὸ ζητηθὲν δάνειον τῶν 6,000,000 φράγκων, εἰς τὴν Πρὸς ἀνέγερσιν ἀλσεουπόλεων Ἑταιρίαν, διὰ νὰ ἀγορασθῶσι τὰ 12,000 στρέμματα τῆς πρώτης ἀλσεουπόλεως, καταδεικνύει ὅτι ἡ πρόοδος τοῦ κινήματος βαίνει κατ' εὐχὴν καὶ ὅτι ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ εἶνε ζήτημα χρόνου. Τὸ γεγονός εἶνε ἐν ἐκ τῶν πολλῶν ἄτιμα μαρτυροῦσιν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει σφοδρὸς ὁ πόθος περὶ βελτιώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἀνεξαρτήτως φυλῆς, γλώσσης καὶ θρησκείας, ἡ δὲ ἀγγλικὴ παρρημία "εἰπέ μοι τοὺς πύθους σου, νὰ σοὶ εἴπω τί εἶσαι" ἐφαρμόζεται ἐπὶ λαῶν ὅσῳ καὶ ἐπὶ ἀτόμων. Λαὸς μὴ ποθῶν νὰ θεμελιώσῃ πόλεις ἀνθρωπίνου βίου δὲν δικαιολογεῖ τὴν ὑπαρξίν του. Τρία τετραγωνικὰ μίλλια μέλλει ἐντός ὀλίγου νὰ ἀποτελέσωσι τὸν πρῶτον ἀντιμαγνήτην τὸν προωρισμένον νὰ μεταστρέψῃ ἐν τινι μέτρῳ τὸν πρὸς τὰς μεγαλοπόλεις ἀξιοβρήτητον ῥοὴν τῶν ἀνθρώπων ἔλκων αὐτοὺς πρὸς τὴν ἐξοχὴν. Καὶ ἄλλος ἀντιμαγνήτης θὰ δημιουργηθῇ, ἐλπίσωμεν, βραδύτερον καὶ κατόπιν ἄλλος μέχρις οὗ ἡ ἔλξις πρὸς τὴν ἐξοχὴν καταστῆ ἀρκετὰ ἰσχυρὰ ὥστε νὰ μεταμορφώσῃ ὀλόκληρον τὸ σύστημα τῶν πόλεων τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ ἀπὸ καλῶσεως εἰς παραδείσους. Τὸ κατόρθωμα ἔσται γιγάντιον, ἀλλὰ, ὡς ἀνέπτυξεν διὰ τοῦ πρώτου ἄρθρου, δὲν εἶνε πυσῶς ἀδύνατον. Ὅλη ἡ δεξιότης καὶ ὅλαι αἱ γνώσεις ἃς ἐδίδαξεν ἡ πείρα τῶν αἰῶνων θὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ ἀνθρώπων μεστῶν ἐνθουσιασμοῦ, ἐπιστήμης καὶ ἀποφασιστικότητος. Ἐθεωρεῖτο ἱλιγγιώδης ἡ κατασκευὴ σιδηροδρομικῶν συμπλεγμάτων, καὶ ὁ Ναπολέων ἐχλεύαζε τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ ταξειδεύωσι ποτὲ ἐπὶ σιδηρῶν γραμμῶν. Δὲν εἶνε ἐντεῦθεν παράδοξον ἂν ἡ ἰδέα τῶν ἀλσεουπόλεων φανῇ ἱλιγγιώδης. Ἀλλ' ὅτι θίγει τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς τύχας τῆς πέπρωται ἀπέναντι ὀλωδήποτε προσκαμμάτων νὰ θριαμβεύσῃ. Καὶ σημειωτέον ὅτι ὁ σιδηρόδρομος θίγει τὴν ζωὴν εἰς ὀλίγα μόνον σημεία ἐνφ' ἡ ἀλσεούπολις κυλεῖται νὰ φέρῃ κόσμον ἀντὶ χάους καθ' ὅλας τὰς διαστάσεις, νὰ σπεύρῃ ἐλπίδας, νὰ δόσῃ πτέρυγας καὶ νὰ χορηγήσῃ ἐργαλεῖα εἰρήνης ἀντὶ ἐργαλείων πολέμου. Ἡ πρώτη ἀλσεούπολις θὰ εἶνε πρότυπον σύστημα κοινωνίας καὶ οἱ ὀργανωταὶ αὐτῆς θὰ ἐπιμεληθῶσιν ὥστε νὰ διαλευκανθῇ ἐκ τῶν προτέρων πᾶν πρόβλημα ἐπιπροσθεῖν εἰς τὴν ἔφεσιν πρὸς ἀνέγερσιν πλειόνων ἀλσεουπόλεων. Οἱ σιδηροδρομοὶ κατ' ἀρχάς—ἵνα ἐξακολουθήσω τὸν παραλληλισμὸν—κατεσκευάσθησαν ἐν σμικρᾷ κλίμακι, καὶ δὲν ἀπηγγείτο εἰμὴ ἡ συναίεσις ὀλίγων κτηματιῶν, ἀλλ' αἱ διαστάσεις ἃς ἔλαβεν ἡ σιδηροδρομικὴ ἐπιχειρηματικότης κατέστησεν ἐπάναγκες νὰ ἐξασφαλισθῇ νομοθετικὴ προστασία χάριν ἐπεκτάσεως τῶν συμπλεγμάτων. Τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ ἄνευ ἀμφισβητίας ὡς πρὸς τὸ σύστημα τῶν ἀλσεουπόλεων. Κατ' ἀρχὰς ὀλίγοι κτηματῖαι ἀρκεῖ νὰ συναίνε-

\* The Ethics of Diet; Asoka.

\*\* Ἴδε ΕΡΕΥΝΑΝ Τόμος Α'. Σελὶς 37.

σωσιν ὅπως ἐξασφαλισθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι ἐκτάσεις ὑπὸ εὐνοϊ-  
κοῦς ὄρους. Βραδύτερον ἢ ἐπέκτασις θὰ καυστήσῃ δυσεπί-  
τευκτον τὴν συναίνεσιν τῶν ἰδιωτῶν. καὶ ἐπομένως θ' ἀπαιτηθῇ  
ἡ νομοθετικὴ προστασία. Ἐν Δημοκρατίαις οἷα ἡ Ἀγγλία, ὡς  
πρῶτον καθῆκον τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας κρίνεται ἡ προστασία  
τοῦ λαοῦ κατὰ τῆς ἀτομικῆς πλεονεξίας. Τὸ καθῆκον τοῦτο  
τῆς νομοθεσίας εἶνε τόσῳ ἱερὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἀγγλοῦ  
ὥστε μεθ' ὕλας τὰς ἀντιδράσεις τῶν ἐν τῇ κοινῶν πλεονε-  
κτῶν καὶ ἀρπάγων, ἐκτελεῖται ἀσφαλῶς εἰ καὶ πολὺ βραδέως.  
Διατρανουμένου ἀπαξ ὅτι ἡ ἀγορὰ ἐκάστης γεωργικῆς ἐκ-  
τάσεως πρὸς ἀνέγερσιν ἀλσεουπόλεων ἀφορᾷ ἀποκλειστικῶς  
εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ὑγείας, ἀνέσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ  
λαοῦ καὶ ὅτι ἐπιδιώκεται ὡς μέσον ἐπιτεύξεως τοῦ σκο-  
ποῦ τούτου ὁ συνδυασμὸς τῶν πλεονεκτημάτων τῆς ἐξουχῆς  
μετὰ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς μεγαλουπόλεως ἐπὶ ἐδάφους  
ἀνήκοντος ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἐπ' αὐτοῦ κατοικοῦντα λαὸν  
ὡς εἰς ἓνα γαιοκτήμανα, ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία κατ' ἀναπό-  
δραστον ἀνάγκη θὰ προστατεύσῃ τοὺς ἀγοραστὰς ἀπαγορεύουσα  
ὄχι μόνον πᾶσαν ὑπέρογκον ἀξίωσιν τοῦ πωλητοῦ, ἀλλὰ  
καὶ πᾶσαν ἄρησιν πωλήσεως Ἡ Πρὸς ἀνέγερσιν  
ἀ λ σ ε ο υ π ὄ λ ε ω θ Ἐ τ α ι ρ ί α ἀπαξ ἐξασφαλίσασα τὰ τρία  
τετραγωνικὰ μίλλια προβαίνει εἰς πρόσκλησιν τῶν βουλομένων  
νὰ κητοικήσῶσιν εἰς αὐτά. Προσκαλεῖ ὄχι μόνον ἄτομα ἀλλὰ  
καὶ ἑταιρίας καὶ προσέτι ἑταιρίας συναποτελουμένας ὑπὸ  
ἑταιριῶν (ἐμπορικὰς μεγαλενώσεις). Ὁ μεταβαίνων εἰς τὴν  
ἀλσεουπόλιν δὲν ἔχει νὰ ὑποστῇ προκαταρκτικὰ ἔξυδα. Πᾶς  
ἀλσεουπόλιτης ἔχει ζωρὸν τὸ αἰσθημα ὅτι εἶνε ἰδιοκτήτης τοῦ  
ἀγορασθέντος χώρου. Ὁ χώρος, ὡς εἶπομεν, πρόκειται ν'  
ἀγορασθῇ κατ' αὐτὰς ἀντὶ 6,000,000 φράγκων ὅπερ κεφάλαιον  
ἐπετεύχθη ἤδη διὰ δημοσίου δανείου πρὸς 4%/. Ἡ πρώτη  
ἐργασία μετὰ τὴν ἀγορὰν ἔσται νὰ ἐκλεχθῶσι τέσσαρες ἄνδρες  
ἀναμφισβητήτου χρηστότητος καὶ ἐγνωσμένης περιωπῆς οἵτινες  
θ' ἀναλάβωσι τὴν διαχείρισιν τοῦ κτήματος πρῶτον λόγῳ  
ἀσφαλείας τῶν δανειστῶν καὶ δεύτερον πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ  
τῆς ἀλσεουπόλεως Ἡ διαχείρισις εὐθὺς ὑπεροχὴν θὰ ὀρίσῃ  
προσωρινῶν τι ἐνοικίων ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ πληρωθῇ ὁ τόκος τοῦ  
δανείου καὶ τὸ πρὸς ἀπίσβεσιν τοῦ κεφαλαίου χρεώδυσιν  
εἶτα θὰ ἐγκαινίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ συντήρησιν δημοσίων  
ἔργων καὶ τρίτον θὰ ἐξασφαλίσῃ συντάξεις εἰς ὑπερηλικους καὶ  
ἀσφάλειαν κατὰ δυστυχημάτων τοῦ ἐργάτου. Πρὸς πραγματο-  
ποίησιν πάντων τούτων τῶν μέτρων θ' ἀπαιτηθῇ ἡ ἐτήσιαι  
εἰσφορὰ ἢν καλῶ "ἐνοίκιον" καὶ ἣτις θὰ ἐλαττοῦται σταθερῶς  
προϋόντος τοῦ χρόνου. Ὑποθετίσθω ὅτι χίλια πρόσωπα  
εὐρίσκονται ἐν τῇ ἀλσεουπόλει κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀγορᾶς τοῦ  
ἐδάφους. Ὑπολογιζομένου τυῦ ἐτησίου "ἐνοικίου" εἰς  
200,000 φρ. ἡ ἀναλογία δι' ἕκαστον κάτοικον εἶνε 200 φρ.,  
ἀλλ' ὁ πληθυσμὸς θ' αὐξήσῃ ἐντὸς τοῦ πρώτου ἔτους, ἅμα δὲ  
συμπληρωθῇ, τὸ ἐτήσιον "ἐνοίκιον" θὰ εἶνε 12 φρ. καὶ ὅλοι οἱ  
ἄλλοι φόροι δὲν θὰ ὑπερβαίνωσι τὸ πᾶσιν τῶν 38 φρ. κατ'  
ἔτος. Ὡστε δι' ἐτησίαις εἰσφορᾶς 50 φρ. ὄχι μόνον σώζεται τις  
ἀπὸ τὴν δηλητηριώδη καὶ πλήρη δυσωδῶν καταγωγίων καὶ τρωγλῶν  
μεγαλούπλων πρὸς τὴν ἐξασφαλίζουσαν ὑγιᾶς περιέχον καὶ ὑγιᾶς  
κοινωνικὸν σύστημα ἀλσεούπολιν, ἀλλὰ καὶ φορολογεῖται κατὰ  
τὰ δύο τρίτα σχεδὸν ὀλιγώτερον ἢ εἴν ἔζη ἐν οἰαδίποτε  
ἀγγλικῇ πόλει ἀφοῦ πᾶς κάτοικος ἐν Ἀγγλίᾳ πληρώνει εἰς  
φόρους κατ' ἔτος 125 φρ. Ἐν τῇ ἀλσεουπόλει δὲν θὰ εἶνε  
ἀνάγκη τῆς πληρωμῆς τούτων διότι θὰ προοργανωθῇ σύστημα  
ἄριστόν, ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικῶν γνώσεων  
καὶ τῶν δεδουκισμένων δημοσιονομικῶν πορισμάτων, περὶ ὃ  
εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐκταθῶ ὧδε. Ἀλλὰ τὰ ἐξῆς θ' ἀποβῶσι  
χρήσιμοι νύξεις εἰς τὸν ἀναγνώστην, Ἡ ἀξία τοῦ ἐδάφους  
τῆς ἀλσεουπόλεως ἀναγκάτως θὰ αὐξήσῃ. Τεθέντες ἤδη ὅτι  
οἱ κάτοικοι συναπαρτίζουσι τὸν μόνον ἰδιοκτήτην τοῦ ὕλου

ἐδάφους, τὸ πλεόνασμα ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τοῦ ἐδάφους εἶνε  
ἐκ τῶν προτέρων ἐξασφαλισμένον ὑπὲρ τοῦ συνόλου τῶν κατοι-  
κων. Ἡ διαφορὰ αὕτη μεταξὺ τῆς παλαιᾶς ἀξίας καὶ τῆς ὡς  
ἐκ τοῦ συρρέουσιντος πληθυσμοῦ νέας ἀξίας, ἡ τεχνικῶς καλου-  
μένη unearned increment \* δὲν θὰ μεταβαίη εἰς τὰ  
βαλάντια ἀτόμων ἰδιοκτητῶν, ὡς συμβαίνει ἐν ταῖς πολιτείας  
τοῦ κρατοῦντος σήμερον κοινωνικοῦ συστήματος, ἀλλὰ θὰ  
γίνεται περιουσία τοῦ λαοῦ κατὰ πρόνοιαν καὶ συστηματο-  
ποίησιν ἐκ τῶν προτέρων θεσπισθεῖσαν. Πράγματι ἡ χρη-  
σιμοποίησις αὕτη τοῦ "ἀπροσδουλεύτου ἐπαυξήματος" ὑπὲρ  
τῶν ἀλσεουπολιτῶν θ' ἀποτελέσῃ μέγα μέρος τῆς μαγνητικῆς  
δυνάμεως τῶν ἀλσεουπόλεων. Προσέτι ἡ διαρρυθμισίς τοῦ  
πλουτολογικοῦ συστήματος εἶνε τοιαύτη ὥστε πᾶσα δαπάνη ἐν  
τῇ ἀλσεουπόλει εἶνε ἐκτάκτως παραγωγικῆ. Τὸ ὅλον σύστημα  
τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἀπονομῆς τοῦ πλούτου θὰ ὑποστῇ  
μεταμόρφωσιν ἢς ὁμοία ὑπῆρξε μόνον ἡ ἐπελθούσα ὡς ἐκ τῆς  
μεταβάσεως ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς ἀνταλλαγῆς εἰδῶν εἰς τὸ  
σημερινὸν περίπλοκον ἐμπορικὸν σύστημα. Τρεῖς οὐχ ἥκιστα  
σπουδαῖαι πηγαὶ πλούτου τῶν ἀλσεουπολιτῶν θὰ εἶνε ὅτι: τὰ  
ἀπορρίμματα τοῦ ἄστεος ἀντὶ νὰ διοχετεύωνται εἰς τὴν θάλασ-  
σαν θὰ χρησιμοποιῶνται ἐπὶ τῶν γεωργικῶν τμημάτων, ὅτι  
πάντα τὰ ἐργοστάσια θὰ λειτουργῶσι δι' ἠλεκτρισμοῦ ἐξ αὐ-  
καὶ ὁ φωτισμὸς ἔσται κατὰ πολὺ ἐφθηνώτερος καὶ ὅτι αἱ οἰκίαι  
θὰ οἰκοδομῶνται δι' οἰκονομικωτάτης χρήσεως τοῦ χρήματος  
ὕπερ ἀντὶ νὰ κυνηγῆται ὡς κέρδος θὰ χρησιμοποιεῖται κατὰ  
τρόπον ὥστε νὰ ἀποβῇ μέτρον τῆς ἐργασίας καὶ τῆς συνέσεως  
αἰτινες θὰ τὰς ἀνεγείρωσι. Πνεῦμα ἀληθῶς κοινωνικὸν διαθέει  
τὴν ἀλσεουπόλιν καὶ ἐνῶ ὑπάρχει πληρεστάτη συνεταιριστικῆ-  
της ἐπικρατεῖ ἐνταυτῶ καὶ ἀδέσμευτος ἀτομικῆ πρωτοβουλία.  
Ὅστε ἀκαμπτος ὄργανισμὸς καὶ ξηρὰ βουτίνα χαρακτηρίζει τὴν  
λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος οὔτε αὐστηροὶ κανονισμοὶ παρεμ-  
βαίνουσιν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν δρᾶσιν. Ἐντούτοις τὸ Σύβουλον  
ἀποτελεῖ μέγαν αὐτοτελῆ συνεταιρισμὸν ἀφορῶντα εἰς τὴν  
παραγωγὴν πάντων τῶν χρειῶν τοῦ βίου ὑπὸ τὰς εὐνουστά-  
τας τῶν συνθηκῶν. Ἐπὶ τοίτῳ ἡ ἀλσεούπολις θὰ ὀργανώσῃ  
τὰς ἀναγκαῖας βιομηχανίας ὑπὸ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν. Εἶνε  
πρόδηλον ὅτι ἀφοῦ πᾶσα βιομηχανία ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλὰς  
ἄλλας ἔχουσα ἀνάγκη νὰ προμηθεύεται τὰς ἀκατεργάστους  
ὕλας τῆς, νὰ συσκευάζῃ τὰ προϊόντα τῆς, νὰ καταναλίσκῃ  
προϊόντα ἄλλων βιομηχανιῶν κτλ, ὑφίσταται μεταξὺ πασῶν  
ζωτικῆ ἀλληλεγγύη. Ἡ ὀργάνωσις λοιπὸν αὐτῶν εἰς ἓνα  
συνεταιρισμὸν ἐν μιᾷ ἀλσεουπόλει θὰ εἶνε πρῶτος μεγίστων  
πλεονεκτημάτων ὑπὲρ τοῦ καταναλωτοῦ ἀλσεουπόλιτου. Παντοῦ  
ἐν τῷ κινήματι τούτῳ δεκνύεται ζήλος πρὸς χρησιμοποίησιν  
τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων τοιαύτην ὥστε ἡ τέχνη νὰ συμ-  
πληροῖ τὴν φύσιν. Τὸ σχέδιον τῆς πόλεως εἶνε θαυμασίως  
διαγεγραμμένον, ὥστε καθ' ὅσον αὐξάνει ἡ πόλις νὰ μὴ ἐμποδί-  
ζονται τὰ ἀνεκτίμητα δῶρα τῆς φύσεως—ὄριζοντες, φῶς, ἀήρ,  
ἄτινα δέον πάντοτε νὰ εἶνε ἀφθονα. Διὰ τοῦτο προνοηθῆ ἵνα  
ὁ πρὸς οἰκοδομὴν οἰκίας χρηγυόμενος χώρος μηδέποτε εἶνε  
ἐλάσσων τῶν 6X3 μέτρων. Ἡ ἀλσεούπολις ἀποτελεῖται ἀπὸ  
δύο μέρη· τὸ ἄστυ καὶ τὴν γεωργικὴν ζώνην. Τὸ ἄστυ ἔχει  
30,000 κατοίκων καὶ εἴν ὁ πληθυσμὸς ὑπερβῇ τὸν ἀριθμὸν  
τούτου δὲν θὰ ἐπιτρέπεται νὰ ἐγερθῇ νέον ἄστυ ἐπὶ τοῦ πρὸς  
γεωργίαν προωριμμένου χώρου, ἀλλ' ἐπὶ τοποθεσίας ἐπέκεινα  
αὐτοῦ κειμένης. Ὁ γεωργικὸς χώρος ἀνήκει εἰς τοὺς κατοίκους  
τοῦ ἄστεος καὶ αὐτοὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι τὴν ἀνέγερσιν νέου

\* Ἀπροσδουλεύτου ἐπαυξήμα. Ὁ ὅρος αὗτος εἶνε  
καθιερωμένος, ἀλλ' εἶνε ἄστοχος καὶ ἥκιστα ἐπιστημονικὸς διότι ἡ  
αὐξήσις τῆς ἀξίας εἶνε μὲν ἀπροσδουλεύτου (ἀδημιούργητος)  
ὑπερτιμῆς ὑπὸ τοῦ ἀτόμου ὅπερ τυγχάνει κέρους τοῦ ἐδάφους, ἀλλ'  
ἔχει συλλήβδην προσδουλεύθη (δημιουργηθῆ) εἰρηκεῖ ὑπὸ τῆς  
συρροῆς πολλῶν ἀνθρώπων.

αστεος εντός της ιδιοκτησίας των. Ἐπέκεινα ταύτης ἐγειρόμενον τὸ νέον ἄστυ θὰ ἔχη ἰδίαν γεωργικὴν ζώνην. Πράγματι τὰ δύο ἄστυ θὰ εἶνε ἐν συγκοινωνούντα διὰ μικρᾶς ἀποστάσεως. Κατόπιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους δύναται νὰ ἐγερθῇ τρίτον ἄστυ, καὶ οὕτω καθεξῆς ὥστε μετὰ καιρὸν νὰ προκύψωσι πολλὰ ἄστυ ἐκ 30,000 κατοίκων, μετὰ τῆς ἐκ 2.000 γεωργῶν ζώνης του ἕκαστον ἔχοντα ἐν κεντρῶν ἄστυ ἐκ 58,000 κατοίκων. Τὸ ἄστυ ἐκάστης ἀλσεουπόλεως εἶνε πλησίον τοῦ κέντρου τῆς ἐκ 12,000 στρεμμάτων περιοχῆς καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 2,000 στρέμματα δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἕκτον τῆς ὅλης ἐκτάσεως. Εἶνε δὲ κυκλοτερές, καὶ ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ κέντρου εἰς τὴν περιφέρειαν δὲν ἵπερβαίνει τὰ 1500 μέτρα.

\*Ἐξ μεγαλοπρεπῆ βουλευθάρτα, ἕκαστον 36 μέτρων πλάτους, διασχίζουσι τὸ ἄστυ δίκην ἀκτίων ἀπὸ τοῦ κέντρου μέχρι τῆς περιφέρειας, διαιροῦντα αὐτὸ εἰς 6 ἴσα τρίγωνα. Ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ἄστεος ὑπάρχει κυκλοτερὴς χῶρος δέκα στρεμμάτων προωρισμένους νὰ καταστῇ τεμπικὸς κήπος καλῶς διατηρούμενος. Πέριξ τοῦ κήπου τούτου ὑψοῦνται ὀκτὼ δημόσιαι οἰκοδομαὶ χρησιμεύουσαι ὡς δημαρχεῖον, ὠδεῖον, αἴθουσα διαλέξεων, θέατρον, βιβλιοθήκη, μουσεῖον, πινακοθήκη καὶ νοσοκομεῖον.

\*Ἐκαστον τῶν δημοσίων τούτων κτιρίων περικοιχέται ὑπὸ ἰδίου περιβόλου. Ἐπέκεινα τοῦ κύκλου τούτου τῶν δημοσίων ἰδρυμάτων ἐκτείνεται κυκλοτερῶς πάρκον ἐκ 300 στρεμμάτων. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσιν εὐρείαι ἐκτάσεις ψυχαγωγικοῦ χαρακτῆρος, εἶνε δὲ λίαν εὐπρόσιτον εἰς πάντας. Τὸ πάρκον περιστεοιχέται ὑπὸ ζώνης ἤτις, ἐξαιρέσει ἔνθα διατέμεται ὑπὸ τῶν βουλευθάρτων, εἶνε ἐστεγασμένη διὰ παχυτάτης ἰάλου ὥστε νὰ παρέχῃ καταφύγιον ἐν καιρῷ βροχῆς. Εἶνε δὲ ἡ ζώνη αὕτη πλησίον εἰς τὸ πάρκον ἵνα ὁ κόσμος ἐλκύεται εἰς αὐτὸ καὶ ἐν βροχεραῖς ἡμέραις. Ἡ ζώνη αὕτη ὡς ἐκ τῆς ὄροφης τῆς καλεῖται κρυσταλλίνη καὶ ἡ ἀπόστασις τῆς ἀπὸ τοῦ ἀπωτάτου κατοίκου εἶνε ἐλάττων τῶν 600 μέτρων. Μόνιμοι ἐκθέσεις, χειμερινοὶ κήποι, καὶ παντοειδεῖς ἀγοραὶ εἰσὶ τινὰ τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς. Ἐπέκεινα τῆς κρυσταλλίνης ζώνης ἐκτείνεται κυκλοτερὴς λεωφόρος. Ἐπέκεινα δὲ ταύτης ἄλλη καὶ ἐπέκεινα ταύτης ἄλλη καὶ αὕτω καθεξῆς μέχρι τῆς περιφέρειας. Πέντε οὕτω συγκεντρικαὶ λεωφόροι, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει δεινροστοιχίαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, μεσολαβοῦσι μεταξὺ τῆς κρυσταλλίνης ζώνης καὶ τῆς γεωργικῆς ζώνης. Ἡ λεωφόρος ἤτις ἔρχεται ἀμέσως πέριξ τῆς κρυσταλλίνης ζώνης εἶνε ἡ Πέμπτη Λεωφόρος, Πρώτη δὲ ὀνομάζεται ἡ ἑξωτέρα. Ἐπέκεινα τῆς Πρώτης Λεωφόρου, καὶ ἐντεῦθεν τῆς γεωργικῆς ζώνης, κένται παντοῖα ἐργαστήσια, ἀποθήκαι, ἀγοραὶ, μηχανουργεῖα, τυπογραφεῖα, γαλακτοκομεῖα, ὅλα βλέποντα πρὸς τὸν ἐπέκεινα τῆς γεωργικῆς ζώνης κυκλικὸν σιδηρόδρομον ὅστις δίκην πλαισίου περιφράσσει ὀλόκληρον τὴν ἀλσεοίπολιν καὶ ὅστις συνδέεται μετ' ἄλλων συμπλεγμάτων.

Ἡ Τρίτη Λεωφόρος εἶνε ἡ εὐρυτάτη πασῶν καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται Μεγάλη Λεωφόρος. Ἐχει πλάτος 130 μέτρων καὶ μήκος τριῶν μελλίων. Ἐν αὐτῇ κένται ἐξ περιβόλοι ὀκτὼ στρεμμάτων ἕκαστος, καὶ χρησιμεύουσι διὰ σχολεῖα καὶ ἐκκλησίας. Ἡ γεωργικὴ ζώνη, ἤτις, ὡς γίνεται σαφὲς ἐκ τῆς ἀνωθι περιγραφῆς, ἐκτείνεται μεταξὺ τῶν ἐργαστησίων καὶ τοῦ σιδηροδρόμου, περιλαμβάνει τεμάχια γῆς παντὸς μεγέθους ἅτινα παραχωροῦνται εἰς τοὺς ἀλσεοπολίτας πρὸς καλλιέργειαν ἐπὶ ἐνοικίῳ πληρονομένῳ εἰς τὴν κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν. Αἱ γεωργικαὶ μέθοδοι εἶνε ποικίλαι ὁ δὲ βαθμὸς τῆς τελεσφορότητος αὐτῶν καταδηλοῦται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς προθυμίας μεθ' ἧς θὰ πληρόνεται τὸ ἐνοίκιον, μέχρις οὗ ἐπικρατήσωσιν αἱ τελεσφορόταται. Πᾶς καλλιεργητὴς ἔχει τὸ μέγα πλεονέκτημα ὅτι εὐρίσκει ἀγορὰν παρὰ τὴν θύραν του καὶ 30,000 καταναλωτὰς ἀνευ μεσολαβῆσεως κερδοσκόπων καὶ μεσαζόντων. Οἱ καταναλωτὰς βεβαίως ἐπὶ καιρὸν θὰ προμηθεύονται πολλὰ τῶν

χρειωδῶν των ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἀλλὰ βελτιουμένων τῶν γεωργικῶν μεθόδων βαθμηδόν,\* θὰ εὐρίσκωσιν ὅ,τι θέλουσιν ἐν τῇ γεωργικῇ ζώνῃ τῆς ἀλσεουπόλεως των. Ἰδὼς σπουδαῖος ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν εἶνε ὁ συνδυασμὸς οὗτος τοῦ ἀγροῦ μετὰ τοῦ ἄστεος ἀποκλειομένων τῶν χρηματιστῶν, δύναται νὰ φανῇ ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς καταναλώσεως τοῦ γάλακτος. Ὑποτιθεμένου ὅτι ἕκαστος ἄστος τῆς ἀλσεουπόλεως καταναλίσκει 100 δράμια γάλακτος τὴν ἡμέραν, ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῶν 30,000 θὰ καταναλίσκη 7,500 ὀκάδας καθ' ἐκάστην. Ἄν τὰ σιδηροδρομικὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς εἶνε ἐν λεπτοῦν κατ' ὀκᾶν, ἡ διὰ τοῦ εἰρημένου συνδυασμοῦ ἐξοχῆς καὶ ἄστεος προκύπτουσα οἰκονομία ἐκ μόνου τοῦ γάλακτος ἀνέρχεται εἰς μέγα ποσόν, ἀποβαίνον εἰς αὐξήσιν τῆς περιουσίας τοῦ λαοῦ. Τὸ κέρδος θὰ πολλαπλασιασθῇ διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ συνεπεία ὁμοίας οἰκονομίας προκυπτούσης ἐκ τῶν ἄλλων χρειωδῶν. Ὀλίγαι ἀκόμη λέξεις ἐπὶ τῆς οἰκονομολογικῆς ἀπόψεως τοῦ κινήματος ἵνα περατώσω τὸ δεύτερον ἄρθρον. Τοῦ ἄστεος τὰ ἀπορρίμματα μετακομίζονται εἰς τὴν γεωργικὴν ζώνην ἀνευ δαπάνης. Ἡ ἐξ αὐτῶν γονιμοποιήσις τοῦ ἐδάφους εἶνε κέρδος τοῦ καλλιεργητοῦ ὅστις ἐντεῦθεν προθυμοποιεῖται νὰ πληρόνῃ μεῖζον ἐνοίκιον, ἐκ δὲ τῆς διαφορᾶς ταύτης πάλιν αὐξάνει ἡ περιουσία τοῦ λαοῦ. Ἐτερος σπουδαῖος ὑπολογισμὸς εἶνε ὅτι κατὰ νόμον ὁ καλλιεργητὴς διαμένει ὡς ἐνοικιαστῆς τοῦ κτήματος ἀσφαλῆς καὶ ἀδιατάρακτος ἐνοῖσῳ προθυμοποιεῖται νὰ πληρόνῃ ἐνοίκιον ἵσον πρὸς τὸ προσφερόμενον ὑπὸ ἄλλου θέλοντος νὰ ἐνοικιάσῃ τὸ κτῆμα. Ἐκ τούτου καθίσταται πρᾶδηλον ὅτι οἷτε δύναται ὁ καλλιεργητὴς νὰ ἀξιώσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν διαφορὰν ἐκ τῆς ὑπερτιμῆσεως τῆς γῆς, οὔτε δελεάζεται εἰς χαλάρωσιν τῆς δραστηριότητος καὶ φερεπονίας του. Ὑπερθυμίζω ὅμως ὅτι ἡ λέξις "ἐνοίκιον" προκειμένου περὶ τοῦ ἀλσεοπολιτικοῦ συστήματος ἔχει ἄλλοίαν τοῦ συνήθους σημασίαν. Μέρος τοῦ "ἐνοικίου" εἶνε προωρισμένον πρὸς πληρωμὴν τῶν τόκων τοῦ δανείου τοῦ χρησιμεύσαντος διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἐδάφους. Ἐὰν οἱ πιστωτὰι εἶνε συνάμα καὶ κάτοικοι τῆς ἀλσεουπόλεως τότε τὸ χρέμα δὲν ἐξέρχεται ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ λαοῦ καὶ ὁ καλλιεργητὴς ἐπομένως θὰ μετέχῃ τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ ὡς πᾶς ἄλλος ἀλσεοπολίτης. Τὰ δὲ ἄλλα συνθετικὰ μέρη τοῦ "ἐνοικίου" εἶνε προωρισμένα διὰ τὸ χρεωλύγιον καὶ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ συντήρησιν δημοσίων ἔργων. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐννοεῖται ὅτι ὁ καλλιεργητὴς προθυμοποιεῖται νὰ πληρόνῃ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἀλσεουπόλεως "ἐνοίκιον" πολὺ μεγαλῆτερον τοῦ ἐνοικίου ὑπερ θὰ ἔσπεργε νὰ πληρόνῃ εἰς ἕνα συνήθη γαιακτῆμονα, διότι βλέπει ὅτι ἡ χρυσὸς ὄν δίδει ὡς "ἐνοίκιον" ἐπιστρέφει εἰς αὐτὸν πολλαπλάσιος ὑπὸ μορφῆν βελτιῶν ἀχυλείων, βελτιῶν συγκοινωνίας, βελτιῶν καὶ ἐφθινοτέρων χρειωδῶν τοῦ βίου. ἀφθονοτέρων ἀναπαύσεων, ποικιλοτέρων ψυχαγωγῶν. Ἀληθῶς διὰ τῆς ἀγαθῆς συνεννόησεως ταύτης μεταξὺ τοῦ προθύμου ἐδάφους καὶ τοῦ εὐέλπιδος γεωργοῦ, ἀφ' ἑνὸς πᾶν φύλλον χλόης φυόμενον καθιστᾷ τὸ ἔδαφος γονιμώτερον καὶ ἀφ' ἑτέρου πᾶς ὄβραλός πληρονοῦμενος ὡς "ἐνοίκιον" καθιστᾷ τὸν γεωργὸν πλουσιώτερον. Κατὰ τοὺς ἐπιμελεστέρους ὑπολογισμοὺς τὸ ὅλον ποῖον ὑπερ εἰσπράττεται εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἀλσεουπόλεως ἀπὸ τῆς γεωργικῆς ζώνης ἀνέρχεται εἰς 250,000 φρ. περίπου Ἡ ἐκ τοῦ ἄστεος εἰσφορά, δι' ἀνάλυσιν τῆς ὁποίας δὲν ἔχω χῶρον ἐνταῦθα, ἀνέρχεται εἰς 1,250,000 περίπου. Ὡστε ἡ διαχείρισις εἰσπρίττει ἐν καὶ ἡμισυ ἑκατομμύριον ἵνα δι' αὐτοῦ πληρόνῃ α' τοὺς τόκους τῶν δανείων (200,000 φρ.) β' τὸ χρεωλύσιον ἐπὶ τριάκοντα ἔτη (100,000 φρ.) καὶ γ' τὰς δαπάνας πρὸς ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων κ.τ.τ (950,000). Μένει νὰ ἐρευνησώμεν ἂν τὸ ποσὸν τῶν 950,000 φρᾶγκων ἴσκη διὰ τὰς

\* Ἰδε ΕΡΕΥΝΑΝ τόμος Α'. σελίς 21.

κοινωνικὰς χρείας τῆς ἀλυσενπόλεως. Ἄλλὰ ἡ ἔρευνα αὕτη θὰ μῖς φέρῃ εἰς τὴν μελέτην τοῦ συστήματος τῆς διοικήσεως, τοῦ ἐμπορίου, τῶν ἐργοστασίων, κλπ. καὶ ἐπιφυλάσσω ταῦτα ἵνα τὰ διεξηγήσω ἐν τρίτῳ ἄρθρῳ δημοσιευθησομένῳ ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ τοῦ Ἀπριλίου.

## ΑΙ ΔΥΟ ὈΨΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

[Τὸ ἄρθρον τοῦτο δημοσιεύθη πρὸ τινῶν ἐτῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δρακούλη ἐν τῷ τότε ἐκδιδόμενῳ ἐν Ἀθήναις περιοδικῷ Νέον Πνεῦμα· τὸ ἀναδημοσιεύομεν δὲ διότι ἐπιζητεῖται καὶ κατὰ τὴν δόξιν.]

Φαίνεται ὅτι ἡ παρούσα ἐποχὴ προάρισται νὰ καταστῇ περίοδος κρίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς πίστεως οὐδαμῶς ἄλλοθι ἢ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπεξητήθη μετὰ πλείονος ζήλου, κατὰ πῖσας δὲ τὰς ἐνδείξεις ἡ χώρα αὕτη μέλλει νὰ ὠθήσῃ τὸν κόσμον εἰς τὴν πραγματικὴν φιλοσοφικὴν ἀντίληψιν τῶν χριστιανικῶν δογμάτων. Ἀκμάζει ὅλοεν σχολὴ διακρίνουσα δύο ὄψεις τοῦ Χριστιανισμοῦ τόσῳ ἀντικειμένας πρὸς ἀλλήλας ὥστε ν' ἀποτελῶσι δύο διακεκριμένας καὶ ἀνταγωνιστικὰς πίστεις. Ἡ μία ὄψις τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶνε σύστημα καθαρῶς πνευματικόν· ἔχει τὰς ρίζας του ἐν τῇ φύσει τοῦ εἶναι καὶ παριστᾷ τὸ ἐνδότερον καὶ θεῖον νόημα τῶν Γραφῶν καθὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Γραφαῖς ἐπανειλημμένως ὑπομιμνήσκειται. Τὸ καθαρῶς πνευματικὸν τοῦτο σύστημα ἀρχικῶς ἀνακοινωθὲν ὑπὸ τῆς ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐπὶ γῆς, ἀπώλετο συνεπείᾳ τῆς διαφθορᾶς εἰς ἣν ἐξώκειλεν ἡ ἐπὶ γῆς Ἐκκλησία—τοῦθ' ὅπερ ἡ Γραφή ἀποκαλεῖ Πτώσιν.—Ἀπολεσθὲν οὕτω ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἀντιθέτου συστήματος. Οἱ προφῆται, εἰς οὓς ἀρχικῶς εἶχεν ἀνακοινωθῆ, προσεπάθησαν νὰ τὸ παλινορθώσωσιν, ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς κατώρθωσε νὰ καταδείξῃ τὴν ὑπαρξίν του ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ προσώπῳ μεθυσίαν τῆς ζωῆς του. Μολαταῦτα ἡ πνευματικὴ αὕτη ὄψις τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἔτυχεν ἀναγνωρίσεως, ἀλλὰ τὴν παλινορθώσιν αὐτοῦ προεῖπεν ὁ Ἰησοῦς ὡς μέλλουσαν νὰ συμβῇ κατὰ τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὅτι θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ πνευματικὴ ὄψις ἅμα τῇ καταπτώσει τῆς ἀντιθέτου. Τὴν πνευματικὴν ὄψιν ὁ Ἰησοῦς ἀπεκάλεε βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν ὡς παριστῶσαν τὴν Ἐκκλησίαν πρὸ τῆς πτώσεώς της καὶ ὡς συνιστῶσαν ἐντελὴ διδασκαλίαν ὑπάρξεως καὶ ἀλάνθαστον τέχνην βίου ἱκανοποιούντος ἀπολύτως τοὺς ὑψίστους πόθους τοῦ ἀνθρώπου,—διανοητικούς, ἠθικούς καὶ πνευματικούς. Κατὰ τὸ οὐράνιον τοῦτο νόημα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἐπιχθόνιον, ὁ Θεὸς, ὅστις εἶνε ἡ μόνη πραγματικότης ἐν τῷ σύμπαντι, εἶνε ὅλος ἀγάπη καὶ σοφία καὶ δύναμις καὶ ἀγαθότης, ὁ δὲ ἄνθρωπος εἶνε ἄτομον ἢ μόριον τῆς οὐσίας ταύτης, ζωογονούμενον μὲν ὑπ' αὐτῆς ἐφ' ὅσον ἡ συγγένεια αὕτη ἀναγνωρίζεται ὑπ' αὐτοῦ, ἐκπίπτου δὲ καὶ θνήσκου ἐὰν ἀδυνατήσῃ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι κατ' οὐσίαν

εἶνε μόριον τῆς Θεότητος. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις τοῦ Θεοῦ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ εἰς λαυθάνουσαν κατάστασιν καὶ ἐκ τῆς θελήσεως αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἐφαρμογὴ αὐτῶν. Κάθαρσις καὶ ἐξέλιξις εἶνε τὰ μέσα δι' ὧν αἱ λαυθάνουσαι θεῖαι δυνάμεις δύνανται νὰ ἐκδηλωθῶσιν, ἡ δὲ ἐκδήλωσις αὕτη εἶνε λειτουργία ἣν αἱ Γραφαὶ καλοῦσιν ἀναγέννησιν, διότι γεννᾶται νέος ἄνθρωπος ἐμφορούμενος πνεύματος καὶ ψυχῆς—στοιχείου ὅπερ ἡ Γραφή καλεῖ ὕδωρ καὶ προσωποποιεῖ ὡς Παρθένον Μαρίαν. Παρθένος Μαρία μήτηρ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην σημαίνει ἀγνήν ψυχὴν παράγουσαν τὸν Νέον Ἄνθρωπον, ὅστις τὸν τεύθεν λυτροῦται ὑπὸ τῶν περιορισμῶν τῆς ὕλης, ἀναγνωρίζων τὴν θεῖαν φύσιν του καὶ καθιστάμενος ἱκανὸς νὰ γινώσκῃ τὴν Ἀλήθειαν.

Ἡ δὲ ἄλλη ὄψις τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ἀντιθέτος, παριστᾷ σύστημα βασιζόμενον ὄχι ἐπὶ τοῦ πνεύματος ἀλλ' ἐπὶ τοῦ γράμματος καὶ δύναται κυριολεκτικῶς νὰ ὀνομασθῇ εἰδωλολατρικὸν διότι εἰδωλον εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς οὐσίας. Τὸ εἰδωλολατρικὸν σύστημα εἶνε ἐπίνοια τῶν ἱερέων οἵτινες δὲν εἰσδύουσιν εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς αἰτία ἅμα καὶ συνέπεια τῆς πτώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ προφῆται κατεδίκαζον αὐτό, ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς κηρυχθεὶς ἄσπονδος αὐτοῦ ἐχθρὸς ἐθανατώθη ὑπ' αὐτοῦ. Ἐκτοτε ἐπεκράτησεν ἡ διαστροφή τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐντεῦθεν κακοδαιμονία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀυτὴ νὰ ἀναβιβάζεται εἰς θρησκευτικὸν καθήκον ἢ ἐν ἡμῖν καλλιέργεια τοῦ τῆς ἀγάπης καὶ ἀγνότητος πνεύματος, αὐτὴ νὰ ἐπιζητήται ἢ παγκόσμιος ἀδελφότης διὰ πλήρους κοινότητος συμφερόντων, ἀναβιβάζεται εἰς θρησκευτικὸν ἰδεῶδες ἢ τήρησις τύπων καὶ τελετῶν, ἢ τυφλὴ ἀποδοχὴ δοξασιῶν ἀκατανοήτων καὶ πολλάκις παραλόγων, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀνθρωπίνη νόησις καὶ ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά. Τὰ ἀνθρώπινα συμφέροντα κατεμήθησαν εἰς ὅσα ὑπάρχουσιν ἄτομα, ἐξ οὗ προέκυψεν ἡ ἐχθρότης καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς. Οὕτω, ἀντὶ τῆς γλυκείας θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ ἦτις συνίσταται εἰς τὴν ἀγάπην, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἔχομεν θρησκείαν τρόμου, μίσους καὶ δουλείας, ὡς ἐλέγχει ὀλόκληρος ἡ μέχρι τοῦδε ἱστορία. Ἡ πτώσις λοιπὸν τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλεται εἰς τὸ "γράμμα" ὅπερ κατὰ τὰς Γραφὰς "φονεύει", ἡ δὲ ἀνάστασις καὶ ζωοποιήσις αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ "πνεύματος" ὅπερ "δίδωσι ζωὴν." Αὗται εἰσὶν αἱ δύο τῆς θρησκείας ὄψεις ἐξ ὧν μόνη ἡ πνευματικὴ εἶνε πρᾶγματι Χριστιανισμὸς, ἡ δὲ ἑτέρα ἦτις ἐκηρύχθη καὶ ἐδιδάχθη κατὰ τοὺς διαρρησαντας δεκαεννέα αἰῶνας ὡς Χριστιανισμὸς εἶνε ἀπεναντίας ἄρνησις αὐτοῦ, καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνένοχος ἐπὶ τῷ ἐγκλήματι τῷ διαπραχθέντι ἐν Γολγοθᾷ. Ἴδωμεν τίνες ἐλπίδες παρέχονται ἡμῖν περὶ τοῦ μέλλοντος. Πάντα τὰ

προειρημένα δύναται νὰ συνοψισθῶσιν εἰς τὴν φράσιν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐφηρμόσθη μέχρι τοῦδε. Ἀπομένει νὰ ἴδωμεν ποτε καὶ πῶς θὰ ἐφαρμοσθῆ. Περὶ τούτου αἱ πεποιοθήσεις τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς εἰσὶν οὐχ ἥσσον ἀξιοσημείωτοι, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην, βραχυτάτην θὰ ποιήσω μνείαν αὐτῶν ἐνταῦθα. Ἡ σοφία τοῦ θείου γνώσκει πῶς νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ πάντα ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ. Καὶ αὐτὰς τὰς πλάνας καὶ αὐτὰ τὰ παραπτώματα μετατρέπει εἰς ἀρετάς. Οὐδεμία ἐκφάνσις δύναται νὰ χωρήσῃ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ μὴ ἐπιδέχεται ἀναγέννησιν. Τὸ κακὸν δὲν εἶνε ἀπειρον. Ἵπάρχει ὄριον τῆς ἐπιτάσεως αὐτοῦ, ἔνθα ἡ μεταμορφοῦται εἰς καλὸν ἢ ἐκμηδενίζεται. Ἡ πτώσις τῆς Ἐκκλησίας ἐφθασεν ἤδη εἰς τὸ κρίσιμον τοῦτο ὄριον καὶ ἐκτίθενται λόγοι ὧν ἕνεκα πρέπει νὰ προσδοκῶμεν τὴν ἀνάστασιν αὐτῆς καὶ ἐπομένως τὴν ἐπικράτησιν τῆς πνευματικῆς ὄψεως τῆς θρησκείας, τοῦθ' ὅπερ αἰνίσσεται ἡ περὶ Δευτέρας Παρουσίας πρόρρησις. Τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ πρόκειται νὰ ἐμφανισθῆ ἐκ δευτέρου ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς εἰδωλολατρίας ἧτις ἐπεκράτησε μέχρι τοῦδε. Αὐτὴ αὐτὴ ἡ εἰδωλολατρεία ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῆς θείας σοφίας πρὸς διάνοξιν τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων. Αἱ σφραγίδες θραύονται καὶ αἱ βίβλοι ἀνοίγονται σήμερον, καὶ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἰκανῶς ἰσχυροποιηθεὶς ἐμβαθύνει εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸν τεῦθεν ἡ συκὴ—ἧτις εἶνε σύμβολον τῆς ψυχῆς καὶ τῆς νοήσεως—δὲν εἶνε πλέον ἀκαρπος ἀλλ' ἀνθίζει καὶ καρποφορεῖ, διότι ἐπέστη ἡ ὥρα τῶν σύκων. Τὸ κλῆμα—σύμβολον τοῦ πνεύματος—παρήγαγεν αὐθις σταφυλὰς, ὥστε ἐφεξῆς οἱ ἄνθρωποι δύναται νὰ κάθηνται ὑπὸ τὴν συκὴν καὶ παρὰ τὴν ἀμπελον, τρεφόμενοι ἐκ τῶν πολυτίμων καρπῶν τῆς Θεότητος. Ἡ ψυχὴ ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρόσθεν ἀγνότητα αὐτῆς “περιβαλλομένη τὸν Ἥλιον”, τουτέστιν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἀνέρχεται εἰς τὴν περιωπὴν ἐκείνην ἀφ' ἧς θὰ εἶνε ἰκανὴ νὰ συντρέψῃ καὶ Ἐκκλησίαν καὶ Κράτος καὶ Κοινωνίαν, ἐφ' ὅσον μέχρι τοῦδε Ἐκκλησία καὶ Κράτος καὶ Κοινωνία ἐβασίσθησαν ἐπὶ τῆς ὑλοφροσύνης καὶ τῆς εἰδωλολατρίας καὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὰς χρείας τοῦ ἀνθρώπου, πνευματικῶς, ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς.

Ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ τοῦ Δεκεμβρίου ὁμλήσαμεν περὶ τοῦ ἀφυπνιστικοῦ ἔργου ὅπερ διεξάγει ἡ πριγκήπισσα Καραντζᾶ ἐν Σουηδίᾳ καὶ ἐτιμήθημεν, διὰ τὴν μνείαν ταύτην, δι' εὐχαριστηρίου γράμματος αὐτῆς λίαν ἀβρόφρονος. Ἐχομεν ἐνώπιόν μας ἐν τῶν προσφάτων συγγραμμάτων τῆς ἀρτι μεταφρασθῆν εἰς τὴν γαλλικὴν: *L' Evangile de l'Esprit, par la Princesse Karadjá. Editeur P. Lecomte, 42 Rue St. Jacques, Paris, 70 centimes.* Τὸ ἀνέγνωμεν μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ τὸ συνιστῶμεν θερμότατα, ἰδίως εἰς τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὰς πνευματικὰς ἐρεῦνας.

Τὰς ἐπομένας δέκα ἐντολὰς σωματικῆς ὑγείας διέτύπωσεν ὁ ἰατρὸς Ἀμιλτον τοῦ Νοσοκομείου Bellevue, αἵτινες ἠχοῦσι παραδόξως, ἀλλ' ἔχουσι νόημα. α'. Τίμα καὶ ἄσκει τὴν ἵππασίαν. β'. Ἀπόκτησον τὴν δύναμιν νὰ ἀποπέμπῃς τοὺς στοχασμούς σου ὅταν ἔρχονται ἀπρόσκλητοι εἰς ἀκατάλληλον ὥραν. γ'. Λάτρευε τὸ φῶς. δ'. Ἐνθυμοῦ ὅτι ἂν ἀποθάνῃς νέος, ὁ θάνατός σου θὰ εἶνε οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτοκτονία διότι ἡ φύσις ἀπαιτεῖ νὰ ζήσῃς ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη ἐν πλήρει ἀκμῇ. ε'. Πίστευε ὅτι ἡ ὑγεία δὲν ἀγοράζεται, ἀλλὰ μόνον κατασκευάζεται ἰδιοχείρως. ς'. Ὅσάκις αἰσθανθῆς ἀνάγκην ἀλλαγῆς ἀέρος μὴ ἀπόβλεπε εἰς τὸν ἀέρα, ἀλλὰ εἰς τὸν τόπον· πᾶσα πνοὴ ἀνέμου εἶνε ἀλλαγὴ ἀέρος, ὅτι ὅμως εἶνε οὐσιῶδες εἶνε ἡ ἀλλαγὴ τῶν συνθηκῶν. ζ'. Γνώριζε ὅτι πᾶν ὅ,τι, σεσηπὸς ἤδη, ἀφίεται ἐντὸς τοῦ οἰκήματός σου, πέπρωται ταχέως νὰ συντελέσῃ εἰς ἐξύφανσιν τοῦ σαβάνου σου. η'. Ἐχε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐπομένη διαδοχικὴ σειρά εἶνε ἀδιασάλευτος: Ἀκαθαρσία—ἀσωτία—νόσος—θάνατος. θ'. Μὴ θεώρει ἕνα ἡμερήσιον περίπατον ὡς ἰκανὴν σωμασκήσαν· πολὺ περισσότερον τούτου ἀπαιτεῖται. ι'. Ἐὰν ἔχῃς θυγάτριον ἀφινέ το νὰ τρέχῃ ἅπαξ τῆς ἡμέρας ἀκόλυτον, ν' ἀναρριχᾶται, νὰ πίπτῃ καὶ νὰ κουράζεται.

Ἐγκαρδίους εὐχαριστίας ἐκφράζομεν διὰ τὰς ἐπομένας εὐμενεῖς κρίσεις περὶ τοῦ ἔργου ἡμῶν.

“ΕΡΕΥΝΑ is the title of a Greek periodical which has been appearing since November, 1901, at Oxford. Its editor, Mr. Plato Drakoules, may be congratulated on the excellent idea he has conceived and on the practical spirit by which he is guided. Greek papers both in Greece and abroad are largely actuated by party spirit and consequently fail to view matters in their true light. But a periodical published in England, far away from the seat of party strife and influences, is well qualified to see things as they are and discuss them without bias. ΕΡΕΥΝΑ may therefore be expected to render valuable service to the nation, and it is sincerely to be hoped that it will receive the full measure of support to which it is entitled. It is written in excellent style and is a good specimen of the Greek used by the educated classes, that fine language which M. Psichari and his followers have been so eager to set aside in favour of the dialect of the uneducated masses.” *The Levant Herald*, Constantinople.

“Ἡ ΕΡΕΥΝΑ τῆς Ὁξφόρδης, τὴ νηφάλιον μηνιαῖον περιοδικὸν τοῦ κ. Πλάτωνος Δρακοῦλη, προέγεται ὑσμῆραι ἐκτιμώμενον ἐξαίως καὶ εὐδοκιμῶν. Ἐχομεν ὑπ' ὄψει τὸ βιβλίον αὐτοῦ τεύχος, τὸ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν ὅτι σπανίως εἶδομεν περιοδικόν, ἐν ᾧ νὰ ἐπικρατῆ τόσον θετικὸν πνεῦμα, τόσον πρακτικῶς σκοπίμος ἐκλογή καὶ πλαῦτος ὕλη, ὅσον παρατηροῦμεν ταῦτα συμβαίνοντα ἐν τῷ εὐνοειδέτῳ ἔργῳ τοῦ κ. Δρακοῦλη. Ἡ ἀγγλικὴ θετικότης, ἡ ἀγγλικὴ πρακτικότης, ἡ ἀγγλικὴ νηφαλιότης διαφαίνεται πανταχοῦ. Οὐτε φαντασιώδεις πλάναι, οὐτε σαβιτιστικαὶ νεφελοκοκκυγίαι, ἀλλὰ ἐρεῦνα ἀληθῆς τῶν πραγμάτων, παρατήρησις ὀξυδερκῆς τῶν γεγονότων, καὶ ἀληθῶς ἀνθρωπιστικὴ τῶν προόδων, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν ἐκμετάλευσις. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο διὰ τοῦ τοιοῦτον αὐτοῦ προγράμματος διανοίγει ἀληθῶς νέας εἰς τοὺς ὁμογενεῖς πνευματικὰς τρίβους εἰς πραγματικὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνδρωσίν ἀνοῦσας καὶ εἶνε ἕξιον πάσης ὑποστηρίξεως.” ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, Κωνσταντινουπόλεως.